

OM azonosító: 031790

A
TARJÁNI NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA
ÉS BÖLCSŐDE
EGYSÉGES SZERKEZETBE FOGLALT
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
ÉS SZAKMAI PROGRAMJA

Készítette: Pilczinger Anna Mária

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	6
2. Helyzetelemzés	7
2.1. Az intézmény adatai	7
2.2. Alaptevékenység, az intézmény feladatai	7
2.3. Intézményi adatok	7
2.4. Földrajzi helyzetjellemzők	8
2.5. Az óvoda története, jellemzői	8
3. Gyermekkép, óvodakép	9
4. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai	10
5. Óvodai nevelésünk feladatai	12
5.1. Általános feladatok	12
5.2. Egészséges életmód alakítása, - egészségfejlesztési program	12
5.2.1. Egészséges életmódra nevelés feladatai	13
5.2.2. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	14
5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	19
5.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	20
6. Sajátos feladataink	22
6.1. Gyermekvédelem	23
6.2. Esélyegyenlőség	26
6.3. Az iskolai potenciális tanulási zavarok prevenciója	27
6.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése	28
6.5. Nemzetiségi feladatok	29
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei	31
7.1. Az óvoda személyi feltételei	31
7.2. Az óvoda tárgyi feltételei	31
7.3. Az óvodai élet megszervezése	32
7.4. A csoportok szervezése	33
8. Az óvoda kapcsolatai	34
8.1. Az óvoda és a család kapcsolata	34

8.2. Az óvoda és az iskola kapcsolata	36
8.3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata	36
8.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai	37
9. Ünnepek, rendezvények, hagyományörzés	38
10. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai ..	40
10.1. Játék	40
10.2. A tevékenységen megvalósuló tanulás	43
10.3. Verselés, mesélés	45
10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46
10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	48
10.6. Mozgás	50
10.7. A külső világ tevékeny megismerése	52
10.8. Munka jellegű tevékenységek	55
11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	56
11.1. A fejlődés jellemzői	56
11.2. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése	58
11.3. Az értékelés formái	60
12. Az iskolába való beíratás feltételei	61
Záró rendelkezések	62
Záradék	

A Bölcsődei nevelés-gondozás helyi szakmai programja

Bevezetés	63
1. Ellátandó célcsoport és ellátás jellemzői	65
2. Földrajzi adottságok	65
3. Gazdasági jellemzők	65
4. Lakosság szám alakulása	65
5. Ellátási formák	66
6. Bölcsőde feladata	66
7. Bölcsődei ellátás alapelvei	67
8. A felvétel rendje	70
9. Intézményi térítési díj	72
10. Nyitva tartás	72
11. Intézményünk minőségpolitikája	73
12. Célunk	73
13. Intézményi filozófiánk	73
14. Az igénylők, és a személyes gondoskodást végző személyek jogai és kötelességei	74
15. A Házi rend tartalma	74
16. A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme	75
17. Személyi feltételek	76
18. Tárgyi feltételek	77
19. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel	77
20. A bölcsődei élet megszervezésének formái	78
21. A bölcsődei nevelés – gondozás sajátosságai	81
22. A bölcsődei nevelés – gondozás feladatai	83
23. A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére	94
24. Belső működési rend, intézményünk működésének értékelése	94
Záradék	

*„ Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
Megtanulják mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a szeretetet a világban. „*

Dorothy Law Holtz

1. Bevezető

Nevelési programunk célja, hogy „Az óvodai nevelés országos alapprogramjában” foglaltak teljesítésével gondoskodjunk az óvodáskorú gyermekek szükségleteinek kielégítéséről, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásáról, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásáról, megerősítéséről.

Az óvodáskorú gyermekek képességei és teljesítményei ismeretében olyan differenciált programokat nyújtunk, melyek hozzájárulnak a gyermekek egészséges fejlődéséhez és lehetőséget biztosítanak minden gyermek számára (vallási, migráns, nemzetiségi, társadalmi, nemek hovatartozás figyelembevételével) az esélyegyenlőségre.

Nevelőmunkánk során mindent megteszünk annak érdekében, hogy gyermekeink lelkileg, testileg és szellemileg éretten alkalmassá váljanak az iskolai életre

Az óvodapedagógusnak az innovatív pedagógiai munkára kell törekednie és úgy közvetítenie kultúránkat, hogy ezáltal az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. Ismernie kell a módját, és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az óvoda-iskola átmenet küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezik, és eközben boldog gyermekkorát is megőrizhesse!

Jövőkép

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet; biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

Törvényi hivatkozás

Megváltozott, átrendeződött világunkban, napjaink igényeinek megfelelően új értékek születnek. Ezen értékek megalapozásához és a mindennapi életünkbe való beépüléshez megfelelő törvényi háttér szükséges.

Ezért a törvényhozás az alábbi új törvényeket, rendeleteket alkotta meg a gyermekek érdekében:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és annak módosításai
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012 (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve 32/2012. (X.8.)
- A Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény
- 229/2012 (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló tv. végrehajtásáról és annak módosításai
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról és annak módosításai

2. Helyzetelemzés

Az óvoda célja az óvodai nevelés feladatainak célszerű megoldása, a meglévő tárgyi, működési feltételek racionális kihasználása, szakemberek biztosítása és a szükséges szakmai színvonal elérése, megtartása.

2.1. Az intézmény adatai

Az intézmény elnevezése és címe:

Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda

Deutscher Nationalitätenkindergarten und Kinderkrippe Tarian

2831 Tarján, Rákóczi F. út. 15.

Alapítói jogokkal felruházott irányító szerv neve: Tarján község Képviselő-testülete

Irányító szerv székhelye: 2831 Tarján, Rákóczi F. út 39.

Szakágazat: 851 020 óvodai nevelés

2.2. Alaptevékenység, az intézmény feladatai

Az intézmény alaptevékenységeit a mindenkor érvényben lévő alapító okirat határozza meg.

2.3.Intézményi adatok:

Intézmény neve: Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde

Óvodai férőhelyek száma: 100 fő

Pedagógusok száma: 9 fő

Technikai dolgozók száma: 6 fő

Csoportok száma: 4

2.4. Földrajzi helyzet

Tarján község Komárom-Esztergom Megyében, a Gerecse lábánál szép természeti környezetben fekszik. 3000 fő alatti lélekszámú település. Közigazgatásilag a Tatabányai Járáshoz tartozik.

Múltját szorosan meghatározzák a német nemzetiségi hagyományok, ezért az óvoda pedagógiai programjában döntő fontosságú a német nyelv és kultúra ápolása és megőrzése.

2.5. Óvodánk története, jellemzői

1896-ban épült a község első kisdédóvója az iskola mellett. 80-100 kisgyerek látogatta. A foglalkozások két nyelven, magyarul és németül folytak.

1952-ben egy, a plébánia melletti új épületbe költözött az óvoda, mely 2 csoporttal és saját főzőkonyhával működött. Később 3 csoportra bővült, melyet az épülethez való hozzáépítéssel oldott meg a fenntartó.

A megnövekedett gyermeklétszám miatt az 1983/84-es tanévtől egy csoport a közigazgatásilag egybe tartozó szomszéd község óvodájában, Héregen kapott helyet.

1986-ban átadtak a községben egy új, 2 csoportos különálló épületet. Az új épületben létrehoztak egy modern konyhát, ami az iskolának és az idősek napközijének is főzött. Ebben a tanévben 130 gyermekkel, 5 csoportban kezdődött el a tanév, 2 csoport az új épületben, 3 csoport a régi épületben. A demográfiai hullám levonulása után csökkent a gyermeklétszám, és 1995-ben a régi épületben 2 csoport maradt. 1997-ben az új épülethez 2 új csoportszobát és egy tornaszobát építettek. Belső átalakítással, a csoportszobák felújításával egy kellemes, 4 csoportos óvodát biztosított a község önkormányzata a gyermekek számára. Így a 4 csoport egy épületben működhetett tovább.

2007. szeptember 01-től az óvoda intézményi társulásban működött tovább 2013. július 1-ig.

A társulás elnevezése: Tarján-Vértestolna-Héreg Óvodafenntartó Társulás volt.

2022. szeptember 1-től intézményünk többcélú intézménnyé vált és a Katica és a Süni Minibölcsődével egészült ki.

Az épületet 1996 óta gázfűtéssel rendelkezik. A csoportszobák világosak, jól felszereltek, esztétikusan berendezettek, tükrözik az óvónők egyéniségét. A konyha jól felszerelt, modern gépek állnak rendelkezésre, melyet a Polgármesteri Hivatal Gondnoksága működtet. A belső átalakításból kiképzett ebédlőt az általános iskola tanulói étkeztetésére használják.

Az óvoda éves költségvetéssel rendelkezik. A költségvetés az intézmény fenntartását biztosítja. Az oktatási-nevelési feladatok fejlesztéséhez különböző pályázatokkal és az intézmény a saját alapítványával járul hozzá. A falu Német Nemzetiségi Önkormányzata is rendszeresen támogatja az óvodát. A községnek németországi testvérvárosi kapcsolata van Staufenberg várossal.

Az épület állaga és bútorzata újszerű. A tornaszoba jól felszerelt.

Szemléltető eszközök is elegendő mennyiségben állnak rendelkezésre. Pótlásuk szükség szerint folyamatosan történik. Az udvar igen jól felszerelt. Modern, barátságos és változatos játékok állnak a gyerekek rendelkezésére, melyek nagyon jól fejlesztik a gyerekek mozgáskultúráját. A játékok bővítése, karbantartása, EU-s szabványosítása, különböző játszóhelyek kialakítása, a parkosítás folyamatos feladat. Ebben a szülők is támogatják az óvodát.

Az óvónői szoba és a dajkák tartózkodási helye biztosítva van.

3. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

Az óvodai nevelés országos alapprogramjával azonosulva, helyi közös programunk is abból a tényből indul ki, hogy a gyermek, fejlődő személyiség, egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és feladata. Ennek tudatában szeretnénk segíteni a szülők gyermeknevelését pedagógiai szakértelmünkkel, módszertani kultúránkkal. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség

kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, és tudatosan hozzájárul a társadalmi előítéletek lebontásához.

Az óvodában megteremtjük a gyermekek számára azt az érzelmi biztonságot, melyben átéljük az elfogadottság, a szeretet érzését, ahol személyiségüket tiszteletben tartva, teljesítményüket megbecsülve ösztönözzük őket, önmaguk minél teljesebb megvalósítására.

Gyermekeink szívesen járjanak óvodába, érezzék magukat jól a gyermekközösségben, tiszteljék szüleiket, az óvónőket, a dajkákat, forduljanak bizalommal hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikáljanak, érzelmeiket legyenek képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, legyenek érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek.

A nemzetiséghez tartozó gyerekek ismerjék meg saját kulturális értékeiket, hagyományait.

Óvodakép

Az óvoda esztétikus, melegséget sugárzó környezetével, családias, bizalmat árasztó légkörével a szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre, tehát biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését és segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk az óvodai életet, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.

4. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai

Alapelveink

Programunk a szülővel kialakítandó új minőséget jelentő kapcsolatra, együttműködésre építi az óvodai nevelést. Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes. Programunk abból az alaptételből indul ki, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A család értéket közvetít a gyermek felé, még akkor is, ha családi nevelés nem működik mindig jól. Az óvoda csak a családdal együtt a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét

betölteni. Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására és a hozott hátrányok kompenzálására.

Kiemelt figyelmet fordítunk az integrált nevelésre, az egyéni kompetenciák megfelelő alakítására, a környezeti nevelésre, a környezettudatos magatartás megalapozására.

Fontos számunkra, hogy minden itt dolgozó felnőttből sugározzon a mindenkit egyformán elfogadó – befogadó gyermekszerepet. Minden gyermeknek biztosnak kell lennie abban, hogy őt elfogadják, szeretik, hogy itt mindenki más és más, de mindenki elfogadható.

A feltétel nélküli elfogadó légkörben alakul ki a személyes érzelmi kötődésen alapuló felnőtt-gyermek kapcsolat, melynek alapja az érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűd és bizalom.

Sokéves nevelői munkánk során megtapasztaltuk, hogy az elfogadó, a másság tolerálásában mintát adó óvónő könnyebben el tudja fogadtatni csoportja gyermekeivel a nehezen beilleszkedő vagy hátrányokat hordozó gyermekeket.

A gyermekek fejlődési szükségleteihez igazítjuk az óvodai nevelési programot. Ennek következetes alkalmazása eredményeként a gyermekek 6-7 éves korukra éretté válnak az iskolai életre.

Nagy hangsúlyt fektetünk a német nemzetiségi hagyományok ápolására, kiemelt feladatunk, hogy a gyermekek megismerkedjenek a német nyelvvel, szívesen és örömmel használják azt.

Óvodai nevelésünk céljai

A (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával

- Az egészséges életmód alakítása
- A sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.
- Tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével
- Környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása. A gyermekek óvodába érkezése idején az érzelmi biztonság megteremtése, az új óvodai környezet megismerése, az új felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat szorongásának, beilleszkedési nehézségének feloldása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek kommunikációs problémáinak megoldása, az önkifejezés és a beilleszkedés segítése, beszédértésük, szókincsük, fogalomalkotásuk fejlesztése, beilleszkedési kudarcok csökkentése.

- A gyermekeket a másság elfogadására neveljük. Igyekszünk kialakítani bennük olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, őszinteség, segítőkészség.
- Esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését - oktatását felvállaljuk, amennyiben a pedagógiai szakszolgálat/szakértői bizottság úgy ítéli meg, hogy normál óvodai csoportban integráltan nevelhető és megadja a szükséges iránymutatást.
- A német nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása és továbbörökítése a családokkal együtt, a nemzetiségi nyelvhez való pozitív viszony kialakítása.
- A német és a magyar nyelvű kommunikációban törekszünk természetes nyelvtanulási eljárásokat alkalmazni, ezen belül kiemeljük az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.
- A nemzetiségi identitástudat kialakításának segítése és fejlesztése.

5. Óvodai nevelésünk feladatai

5.1. Általános feladatok

- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életmód kialakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, szocializáció biztosítása
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- A német nemzetiségi kultúra ápolása és továbbörökítése.

5.2. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészülés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek, és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremtí a stresszmentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermek számára is kiszámítható légkört.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti, ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

5.2.1. Az egészséges életmódra nevelés feladatai:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

Az óvodapedagógus, az óvodai felvétel után a gyermekekről anamnézist készít, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezi a hangsúlyt, a testi szükségletek, kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segíti az egyéni sajátosságok feltárását.

A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A legjobban szervezett tevékenység is csak akkor lehet pozitív hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt mintát ad /szülő, óvodapedagógus, dajka /, tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része óvodáskor végére szükségletté válhat. Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységek közben természetes módon fejleszhető, s fejlődik a gyermek. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése alakítja a gyermek énképét és segíti önállóbbá válását is a rájuk bízott feladatok sikeres teljesítésével.

Az egészség megóvásában igen jelentős szerepe van az öltözködésnek. Az öltözködés időjárásfüggő tevékenység, ezért sok beszélgetés témája az óvodában. A tevékenység közben a testsémáról fontos jelzéseket kap a gyermek, tapasztalatokat szerez az öltözködés sorrendjéről és arról, hogyan könnyebb a végrehajtása.

A gyermekek egyéni fejlettségükhöz mérten kapnak segítséget a tisztálkodási eszközök használatához.

Törekszünk arra, hogy alakuljon ki tisztaságigényük önmagukkal és környezetükkel szemben is. Sokat teszünk az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása érdekében.

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, magába foglalja a levegőzést, pihenést, egészséges táplálkozást, természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését.

Falusi környezet lévén, az intézményben adottak a testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés ideális feltételei, mivel rengeteg lehetőség kínálkozik a levegőzésre, kirándulásokra.

Külön tornaszoba biztosítja a gyermekek számára a mozgáslehetőséget.

5.2.2. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

A gyermekek fejlődésének alapfeltétele az egészséges, a gyermekek igényét maximálisan kielégítő táplálkozás. Ezen a téren is fontosnak tartjuk a családok étkezési szokásainak megismerését, hiszen nincs két egyforma ember, nincs két egyforma ízlés és táplálkozási forma sem.

Fontos, hogy az étkezés jó hangulatban történjen, kellő időt fordítsunk rá. Az önkiszolgálásban, az étkezési szokások elsajátításában szakképzett dajka segíti az óvónőket.

Az óvodapedagógus szóban minden tevékenységet végig kísér, a közlés pontos és helyes megfogalmazása kiemelt jelentőségű.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek étkezési szokásait és étvágyuk alakulását, ennek ismeretében konzultálunk a szülőkkel. Heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk, melyhez a szülők hozzák a gyümölcsöket.

Ebédnél németül asztali áldást mondanak a gyerekek.

Intézményünkben az étkezést a Tarjáni Gondnokság konyhája biztosítja.

Az ételmezésvezető az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Tv 50.§ -nak (3) bekezdése alapján, valamint a HACCP ételmiszer-biztonsági és az OÉTI minőségi és mennyiségi előírásait betartva állítja össze a gyermekek étrendjét. Rendszeresen kerülnek étlapra a vitaminban gazdag zöldségek és gyümölcsök, ezzel modellt nyújtva a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

A mindennapos testnevelés a csoportszobában vagy udvaron, a heti 1 csoportos torna a tornaszobában, valamint a nagycsoportos torna a tornacsarnokban hetirendünk szerves része.

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség, melyet a programunkban biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer, a csont- és izomrendszer teherbíró-képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megóvását. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segíthetjük. A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását is.

Fontos a megfelelő, kényelmes öltözék a szabadban és a teremben egyaránt. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk.

Személyi higiéné

➤ Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Tisztálkodási folyamatot megismertetjük: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságú a betegségek és fertőzések megelőzésében.

Hatékony módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben az alapvető tisztálkodási szokásokat. Ruházatuk illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektetünk.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk. Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.

➤ *Öltözködés*

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.

Megtanítjuk a gyermekeket az évszaknak megfelelő ruházat kiválasztására és az öltözés-vetkőzés helyes sorrendjének betartására. Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot. A szülőkkel egyeztetünk a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat biztosításáról. (Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása).

➤ *Levegőzés*

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék.

➤ *Pihenés*

Alváshoz a nyugodt légkört biztosítjuk a gyermekek egyéni alvásiigényének és szokásainak figyelembe vételével, és a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtésével.

A mindenkori délutános óvónő feladata a csoportszoba alapos átszellőztetése és a pihenéshez szükséges nyugodt légkör megteremtése.

Megengedjük, hogy kedvenc plüssállatait magukkal vihessék az ágyba. A pihenést minden nap mese előzi meg. A gyermekek ébredése, öltöztetése, öltözködése folyamatos. Ebben a tevékenységben a nagyobb gyermekek szívesen segítenek kisebb társaiknak.

Testi és lelki egészség fejlesztése, egészségvédelem

A gondozási, a testi nevelési és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására. Fontos feladatunk a ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek pl. Krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség, stb. regisztrálása, figyelemmel kísérése, alapvető tennivalók elsajátítása és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítása, az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtése. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket. A levegő, a víz, a napfény együttes hatása

biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabadban, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron óvjuk őket a napfény káros hatásaitól.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, védőnő, szakszolgálatok segítségével. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

Szükség esetén kérjük a Szakértői Bizottság pszichológusát, vagy egyéb szakemberét, aki megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális pszichológiai terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételt - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Baleset-megelőzés

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeljük, szükség esetén kezdeményezzük javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívjuk a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira.

5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző az érzelmi vezéreltség. Ezért szükségesnek tartottuk annak megfelelő módon történő kezelését és nevelési programunkba való beépítését.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodáskor kezdetétől a végéig.
- A gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt közötti pozitív kapcsolatok, viselkedési szokások kialakítása, gyakorlása: egymás meghallgatása, összetartozás élményének elmélyítése, szülők és gyermekek bizalmának elnyerése. Modell értékű szerepet tölt be a felnőtt kommunikációja, viselkedése, bánásmódja.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása: egymás gondolatainak meghallgatása, közösségi magatartás fejlesztése.
- Konfliktusok kezelése
- Csoportért érzett felelősségérzet kialakítása
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik irányába. Tanulják meg tolerálni a „másságot”, elfogadni egymás személyiségét.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda együttműködik a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

5.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

A szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberi kommunikációnak a legfontosabb eszköze. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad. Az óvónő és a dajka ügyeljen a beszéd stílusára, és a megfelelő hangsúlyra. Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelőmunka legapróbb mozzanatában is.

A beszédet nem örököljük, hanem környezetünktől tanuljuk. A megismerési folyamatnak, a gondolkodás fejlődésének meghatározója a nyelvi- kommunikációs fejlettség, melyet a környezet beszédkulturája is befolyásol. A gyermekek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. A legerősebb szocializációs tényező éppen a szülői modell, ami befolyásolja a gyermek későbbi beszédét is.

Az óvodapedagógusnak a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell segítenie a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekeket. A gyermek nyelvi fejlettségét meghatározza a hallási észlelés fejlettsége, a hallási ingerek finom megkülönböztetésének képessége, és az auditív memória minősége. Ezek együttese befolyásolja az iskolai tanulás eredményességét.

A gyermek gondolkodását és beszédét fontos cselekvéssel összekapcsolni. A beszéd fejlesztése a nap folyamán bármikor, bármilyen tevékenység közben lehetséges. Felmérjük a beszédhibás gyermekeket, szükség esetén logopédushoz irányítjuk őket, s a logopédussal együttműködve fejlesztjük a gyermek beszédét.

Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés egymástól elválaszthatatlan.

Az nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyerekek elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta beszéd-hallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A gyermekek a meséből sok új fogalmat

ismerhetnek meg, a bábjátékban és dramatikus játékban kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket.

Feladataink:

- a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése, és megszerettetése
- az irodalmi érdeklődés felkeltése, ösztönzése
- a biztonságos önkifejezés megalapozása
- a helyes nyelvhasználat kialakítása, javítgatás elkerülése
- a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtása
- a gyermeki tapasztalatokra, élményekre építve, olyan környezet megteremtése, mely változatos tevékenységen keresztül lehetőséget biztosít további élmények megszerzésére
- a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása és erre való ösztönzése

Az irodalmi művek kiválasztásának fontos alapelvei:

- tiszta forrásból
- megfeleljen a gyermek és a csoport fejlettségi szintjének
- feleljen meg az óvónő egyéniségének

Az irodalmi anyag kiválasztásánál a kisebbeknek a mondókákat, höcögtetőket, hintáztatókat, rövid láncmeséket, állatmeséket, egyszerű népmeséket tartjuk megfelelőnek. Nagyobbaknál már több versszakos mondókákat, verseket, kiszámolókat, bonyolultabb állat – és tündérmeséket, a népmese és műmese köréből, folytatásos történeteket, találós kérdéseket, tréfálgatókat, csúfolkodókat, szólásokat és közmondásokat is választunk.

A mesék előadásánál, versek tanulásánál gyakran használunk bábokat, mivel báb nagy hatással van a gyermekekre - beleélik magukat a szereplők életébe, ezáltal nevelő hatásúak, fokozódik a figyelmük, esztétikai érzékük, kreativitásuk, szem-kéz koordinációjuk és észlelésük.

A gyermekek életének ez olyan korszaka, mikor az értékvetel utánzás által történik, tehát nem mindegy milyen modellt mutatunk.

6. Sajátos feladataink

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmező rendelkezései szerint (4.§ 13. bekezdés) kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Az együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint, figyelembe véve az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményét.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyermek fejleszhető.
- a gyermek meglévő képességeiből indulunk ki.

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

Tehetséges gyerekek

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagost messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni.

Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

Több teret, időt lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése is, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségük fejlődését segíti.

Feladatunk, hogy lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, had fedezhessék fel önmagukat minden téren.

6.1. Gyermekvédelem

Óvodásaink különböző társadalmi körből, eltérő szociokulturális környezetből kerülnek az óvodába. Az eredményes egyéni képességfejlesztés az óvodai nevelés eszközeivel csak úgy lehetséges, ha egyénileg ismerjük a gyerekeket, azt a családi hátteret, amelynek nevelését kiegészítjük.

Óvodánkban a gyermekvédelem szorosan kapcsolódik az intézmény pedagógiai tevékenységéhez. A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata, nincs kinevezett gyermekvédelmi felelős.

Olyan légkört, igazgatási, pedagógiai tevékenységet kell kialakítanunk, amely kizárja azt, hogy a gyermek származása, színe, neme, vallása és nemzeti-etnikai hovatartozása vagy bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.

Pedagógiai tevékenységünkben alapvető feladatunk garantálni:

- a feltételeket, melyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek képességeit kibontakoztathassa
- szükség szerint leküzdhesse azokat a hátrányokat, melyek születésénél, családi és vagyoni helyzeténél fogva fennállnak.

Célunk:

- a szülőktől kapják meg elsősorban a támogatást, gondoskodást
- a szülőkkel, családokkal való kapcsolattartás minden óvónő alapvető feladata
- évenként (szükség esetén folyamatosan) feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, ill. veszélyeztetik

Feladatunk:

- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére
- az óvodai keretek közötti kompenzálás
- az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése
- a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás

- a szülővel való közvetlen viszony kialakítása
- a családok tájékoztatása, irányítása a különböző szakterületekre, hogy igénybe vehessék a szociális hálót
- kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermekjóléti Intézménnyel

Minden óvodapedagógus feladatkörébe tartozik:

- a nevelési folyamat során vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, fejlődésük ütemét, szociokulturális helyzetét
- segítse a gyermekek képességeinek kibontakoztatását
- segítse a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását
- működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények eltárásában, megszüntetésében
- tartsa tiszteletben a gyermek emberi méltóságát, jogait
- minden esetben tájékoztassa a veszélyeztetett gyermek helyzetéről, az adott problémáról az óvodavezetőt, aki szükség esetén felveszi a kapcsolatot a Családsegítő és Gyermekjóléti Intézménnyel
- látogassa meg a problémás gyermekek családját és keresse a probléma megoldását
- a családról szerzett adatokat tartsa titokban

Intézményünkben a veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- testi – lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet
- italozó szülők
- bűnöző családi háttér
- egészségügyi okok (*súlyos érzékszervi károsodás valamint súlyos tartó betegség*)

Az óvodapedagógusok az óvodavezetőt folyamatosan tájékoztatják a felmerült problémákról. A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció és a segítségnyújtás. Jellemzi a humánus megértés, támaszkodás és szeretetpótlás.

A hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztetett helyzet megállapításakor irányadóak a következő törvényi előírások:

A Gyermekvédelemről és a Gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény **67/A. §**
(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés *a)-c)* pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, a mely a gyermek testi-, érzelmi-, értelmi- vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel. Kötelezettségeit a Köznevelési tv. 69. § (1) bekezdés f) pontja fogalmazza meg.

6.2. Esélyegyenlőség az óvodában

Az esélyegyenlőség biztosítása és a gyermekek integrációja nevelési programunk nagyon fontos része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Ezen az elven alapuló pedagógiai programban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül – rendkívül fejleszthetőek.

A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet további hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások – szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve – sikeresen ellensúlyozhatók.

Az óvodába járó sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége.

Tudatos óvodapedagógiai tevékenység szükséges a hátrányok csökkentéséhez, az adott problémák korrekciójához, esetleges prevenciójához, mely az óvodavezető, az óvodapedagógusok és a teljes alkalmazotti kör kötelessége és felelőssége.

A migráns gyermekek (akinek családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú) a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

A szülőkkal való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

6.3. Az iskolai potenciális tanulási zavarok prevenciója:

Az alkalmazott programunk felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is.

E pszichikus funkciók az észleléses és finommotoros struktúrákat érintik, melyek intenzív fejlődése (2,5) 3-7 (8) éves korra jellemző, így kibontakoztatásukhoz és begyakoroltatásukhoz is e szakasz a szenzitív periódus, itt nyílik mód optimális támogatásukra.

A program a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizálja a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra építve.

A program abból a megfontolásból alapoz a mozgásra a fejlesztés érdekében, mivel a mozgás a (2,5) 3-7 (8) éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja.

A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek. Programunk az ép idegrendszerű gyermekeknek támaszt nyújt az éppen fejlődő funkciók kialakításában, begyakorlásában, az enyhébb idegrendszeri károsodás esetén pedig csökkenti a hiányosságokat.

Ha az óvodapedagógus azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában lemaradt, vagy tartósan stagnál, abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatot kell őt eljuttatnia a következő szintre.

Időt és lehetőséget kell biztosítani a hiányos területek gyakorlására, elmélyítésére.

Az óvodapedagógus kompetenciakörét meghaladó esetekben szakember segítségét kérjük.

6.4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

A nemzeti köznevelési törvény értelmező rendelkezései szerint:

sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve szerint:

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az irányelv célja

Az irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek terápiás célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg

- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

6.5. Nemzetiségi feladatok

Mivel Tarján német nemzetiségi falu, a lakosság nagy része nemzetiségi származású.

A nemzetiségi óvodai élet megszervezése:

A német nyelv oktatását igénylik a szülők. A községben élő hagyományápolásban aktívan részt veszünk. Az óvoda rendelkezik sváb ruhával, amit a gyerekek alkalmasszerűen viselnek.

Az óvoda a 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg célkitűzéseit és feladatait a nemzetiségi kétnyelvű nevelési formában.

Óvodába kerüléskor felmérjük a gyermek, otthonról hozott nyelvi ismereteit és ahhoz igazítjuk, tervezzük meg, az elérendő célokat.

Eddigi tapasztalataink szerint a gyerekek döntő többsége minimális nyelvi ismerettel kerül az óvodába, ezért a gyermek egyéni képességeinek megfelelően fogja elsajátítani a német nyelvet. Az egyéni fejlettség szerint különböző nyelvi szintekre fognak eljutni az óvodáskor végére.

Fejlettségi szintek:

- megértés
- megértés – cselekvés / passzív szókincs /
- megértés – cselekvés – válaszadás / aktív szókincs /

Céljaink, feladataink:

- A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetése és elsajátíttatása, a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése.
- Anyanyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára az egész napos tevékenység során. A nyelvvel való ismerkedést, a nyelvre való ráhangolódást szolgálja a csoportos, a kiscsoportos és az egyéni foglalkozási forma
- Ápoljuk és fejlesztjük a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- A gyermeket előkészíti az iskolai tanulmányok magyar nyelvű megkezdésére és a nemzetiségi nyelv tanulására. A nyelvi arányt a gyermekek ismeretében kell meghatározni.
- Segítjük a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett – figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánpótlás alapuló nyelvelsajátítást.
- A nemzetiségi kultúra és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítjuk csoportjaink heti- és napirendjét.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

7.1. Az óvoda személyi feltételei

A nevelőtestület 9 fő óvodapedagógusból áll. Mindenki főiskolai végzettséggel rendelkezik. A német nyelvi nevelési-oktatási feladatokat 9 fő nemzetiségi szakon végzett óvodapedagógus látja el. Minden csoportban 1 dajka segíti a pedagógiai munkát, 3 dajka középiskolai érettségivel és dajkaképzővel, 1 dajka pedig szakmunkásképzővel és dajkaképzővel rendelkezik.

1 fő óvodapedagógus rendelkezik a gyógypedagógusi végzettséggel, az intézményvezető pedig elvégezte a „közoktatás intézményvezetői szakot”.

Az óvodapedagógusok folyamatosan részt vesznek továbbképzéseken

A gyermekek logopédiai foglalkoztatását 1 fő utazó logopédus látja el.

Pszichológiai és egyéb vizsgálatra Nevelési Tanácsadóba utaljuk a gyermekeket a szülő beleegyezésével.

7.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda épülete jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét.

Az épület állaga és bútorzata új, illetve a régiek is újszerű állapotban vannak. A foglalkoztató csoportszobák száma: 4. Két csoportszoba külön mosdóval és öltözővel rendelkezik, két csoportszoba közösen használ egy mosdót. A csoportszobák átlagosan 50 m² alapterületűek.

Tornaszoba (45 m²) is áll a gyermekek rendelkezésére, melyet folyamatosan szerelünk fel az eszköznorma szerinti tornaeszközökkel. Rendelkezünk AYRES terápiás tornaeszközökkel is. Szemléltető eszközök is elegendő mennyiségben állnak rendelkezésre. Folyamatos pótlásuk a nyelvi oktatáshoz és a fejlesztő pedagógiai munkához elengedhetetlenek, melyeknek jelentős részét pályázat útján biztosítunk. A zenei neveléshez rendelkezünk ORFF hangszerekkel. Az előtérben kis nemzetiségi kiállítás fogadja az érkezőket, melyeket az óvoda dolgozói gyűjtöttek.

Az udvar igen jól felszerelt. Modern, barátságos és változatos játékok állnak a gyerekek rendelkezésére, melyek nagyon jól fejlesztik a gyerekek mozgáskultúráját. A játékok bővítése,

karbantartása, EU-s szabványosítása, különböző játszóhelyek kialakítása, a parkosítás folyamatos feladatunk.

Az óvónői szoba és a dajkák tartózkodási helye biztosítva van.

Az óvoda épületéhez tartozó udvarban játszhatnak a gyermekek. A többfunkciós játék, a hármashinta, a mérleghinta, a csúszda, a mászóka, pörgő, a vonat és a homokozók valamint a kressz-park a gyermekek mozgásfejlődését szolgálják.

Az eszközök pótlása, fejlesztése folyamatosan történik mind a fenntartó, az Alapítvány és pályázatok útján, valamint szülői és egyéb támogatásokból.

7.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak.

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

Az óvoda nyitvatartási ideje: hétfőtől – péntekig 6⁰⁰ – 16³⁰

A hetirendet befolyásoló tornaszoba- beosztást az óvónők tervei alapján az óvodavezető koordinálja.

Napirendi beosztás:

6.00 – 7.30: Gyülekezés összevont csoportban, játék.

7.30 – 8.00: Gyermekek fogadása, játék, szabadon választott tevékenység

8.00 – 8.45 : Tisztálkodás, folyamatos reggeli.

8.45 – 10.45 : Játék, kezdeményezések, kötetlen foglalkozások, mindennapos torna,

10.45 – 11.45 : Öltözés, levegőzés, játék az udvaron, séták, kirándulások
11.45 – 12.30: Öltözés, testápolás, étkezés előkészítése, ebéd,
13.00 – 14.30: Pihenés.
14.30 – 15.00: Folyamatos felkelés, testápolás, uzsonna.
15.30 – 16.30: Kötetlen játék összevont csoportban ill. az udvaron

7.4. A csoportok szervezése:

Intézményünkben osztatlan életkorú csoportokat alakítottunk ki (4 csoport).

A cél, hogy a gyermekek és az óvónők egyaránt jól érezzék magukat. Az osztatlan életkorú csoportokban a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, egyértelműbben észrevehetőek.

Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel, a kicsik beilleszkedése – amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik, - hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb hozzászoknak az óvodai élethez. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvónő mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget is nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, modellálható szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk.

Egy csoportba kerülnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi a biztonságot a nagyban, így mindketten megélik az összetartozás érzését. Megteremtődnek az utánzás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.

Az osztatlan csoport sarkalatos kérdése a csoportlégkör és a gyerekek közötti együttműködés kialakítása. Ennek alapja az a fő elv, hogy a gyerekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illessék meg. Nem zavarhatják egymást, nem lehetnek egymás terhére. A nagy segíthet a kicsinek, ha akar, s hogy akarjon, erre motiválhat a nevelő funkcióját érvényesítő óvónő, de a segítség ne legyen kötelező számára, ne végeztesse el vele az óvónő olyan feladatot, ami a kisebb dolga lenne. Óvó, védő szeretetet az összetartozás érzése erősödjön a gyerekek között.

8. Az óvoda kapcsolatai

8.1. Az óvoda és a család:

A szülő joga a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztása. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük. Az óvodai nevelés kiegészítője a családi nevelésnek. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, az összhangban nevelés elengedhetetlen. A szülőnek joga belátása szerint nevelni a gyermekét, nekünk kötelességünk ezeket a hatásokat kiegyenlíteni. A szülőkkel együtt, vagy néha a szülők ellenére is örködnünk kell a gyermeki jogok érvényesítése felett.

Nevelési problémák esetén közös – otthon és az óvodában is alkalmazott – módszert kell keresni, az óvónő segít, tanácsot ad, mindig kikéri a szülő véleményét is.

Az óvodai életben felértékelődött az egyéni bánásmód, a differenciált nevelés igényes, gyermekcentrikus szemlélete. A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni színek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás feltételét. A családok megélhetési gondjainak növekedése miatt több a feszültség, nagyobb toleranciára, empátiára van szükség az együttműködéshez.

Biztosítanunk kell a szülők számára, hogy megismerjék óvodánk munkarendjét, pedagógiai programját, házirendjét. Beíratáskor kézhez kapja a házirendet, melyet köteles betartani.

A nevelőtestületi értekezletek nagyon sok esetben olyan témával foglalkozik, olyan határozatokat hoznak, amelyek érintik a szülőket, a szülők és az óvoda együttműködését.

Biztosítjuk a szülőknek azon jogát, hogy szülői szervezetet hozzanak létre, és közreműködhessenek azok tevékenységében.

A szülői szervezeten keresztül kérjük a szülőket, hogy az óvodai programok szervezésében, lebonyolításában vegyenek részt, továbbá, hogy óvodánk nevelő-oktató munkájának feltételeit, körülményeit társadalmi munkával segítsék, óvodai alapítványunkat támogassák.

A szülők joga, hogy javaslataikat, észrevételeiket írásban az óvodavezetés felé előterjessék. Ezeket az óvoda vezetője, a nevelőtestület, a szülői szervezet megvizsgálja és a vizsgálat eredményéről 30 napon belül, tájékoztatja a szülőt.

A pedagógusnak kötelessége, hogy figyelemmel kísérje a gyermekek családban való fejlődését, nevelését, a gyermekek otthoni helyzetét, és a hiányosságokat, vagy ha veszélyeztetettséget tapasztal, azt azonnali intézkedések kezdeményezésével megakadályozza. A gyermekek óvodai nevelésének, oktatásának legfontosabb letéteményese a pedagógus. Ahhoz, hogy munkáját eredményesen végezze, mindenképp az szükséges, hogy mint a pedagógus közösség tagját megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák. Ez egyrészt az óvodavezetés, a pedagógus közösség feladata, de szorosan összekapcsolódik a szülők közösségével is.

A szülőket a Szülői Szervezet képviseli.

A pedagógusnak jó kapcsolatot kell kialakítani a gyermekekkel, melyben a gyermekek megfelelő biztatást kapnak, bizalommal forduljanak az óvónőhöz problémáik megoldásában. Gondoskodnunk kell a gyermekek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről.

Nemzetiségi óvoda lévén biztosítanunk kell, hogy a nemzetiségi nevelést, oktatást igénylő szülők gyermekei részére a feltételeket megteremtjük.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- Kölsönös bizalom a család és az óvoda között, nyílt, őszinte együttműködés.
- Az óvodának tiszteletben kell tartani a család világnézetét.
- A szülőnek éreznie kell, hogy gyermekét szeretik az óvodában.
- Tapasztalnia kell, hogy gyermeke szeretet óvodába járni, szereti az óvó nénit, dajka nénit, a gyerekeket.
- A szülő érezze, hogy számítanak a véleményére.
- Az óvónő emberi magatartásában, szakmai felkészültségében egyaránt példamutató legyen.

A kapcsolattartás formái:

- beíratás
- az óvoda honlapja
- szülői értekezlet
- családlátogatás
- napi beszélgetések
- faliújság
- nyílt napok

- ünnepségek
- kirándulások
- kulturális rendezvények
- délelőtti, délutáni találkozások, közös programok
- internet

8.2. Az óvoda és az iskola kapcsolata:

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és a megbecsülés egymás munkája iránt. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés. Közösen kell az átmenetet megkönnyíteni számukra. El kell fogadni egymás tevékenységét, a szakmai viták, véleménykülönbségek természetesen kell, hogy legyenek. El kell fogadni, hogy minden életkornak megvannak a speciális szükségletei, sajátosságai. Az óvodának és az iskolának meg kell felelniük ezen sajátosságoknak.

Az együttműködés formái:

- Emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása.
- Felnőttek látogatása, tapasztalatgyűjtés (órákról, óvodai munkáról)
- Közös szülői értekezlet az első osztályba menő gyermekek szüleinek
- Gyerekek látogatása az intézményekben
- Közös Márton napi ünnepség az első osztályosokkal

8.3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata:

Fontosnak tartjuk, hogy a fenntartó ismerje munkánkat, nevelőmunkánk eredményeit.

Az együttműködés formái:

- Rendszeres kapcsolattartás a polgármesterrel, korrekt munkakapcsolat, kölcsönös tájékoztatás, közös tervezés
- Az óvodavezető éves beszámolója
- Rendezvényeken való részvétel
- Kérdőíves módszerrel interjú a képviselő testület tagjaival
- A nemzetiségi önkormányzattal való kapcsolattartás
- A nemzetiségi önkormányzattal közös program /játsszóház, nemzetiségi zenei fesztivál/
Támogatás nemzetiségi feladatokra a nemzetiségi önkormányzattól.

8.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai:

Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösképpen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében, felderíti a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat, pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Abban az esetben, ha nem sikerül eredményt elérnie tájékoztatja a vezetőt, a vezető felveszi a kapcsolatot és együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Az együttműködés rendjét az intézmény SZMSZ - e tartalmazza.

Egészségügyi szervekkel: védőnő, orvos, fogorvos

A kapcsolattartás formái:

- A gyermekorvos szükség szerint rendelkezésünkre áll.
- A védőnő rendszeresen végez tisztasági szűréseket.
- Évente fogászati szűrés.
- Orvossal, védőnővel alkalmanként esetmegbeszélések.

Szakmai szervezetekkel:

- Pedagógiai Szakszolgálat (logopédus, Nevelési Tanácsadó)
- Környező települések német nemzetiségi óvodái

A kapcsolattartás formái:

- A kínált szakmai programok figyelemmel kísérése, ezeken való részvétel.
- Óvodai nevelőmunkánk fejlesztése érdekében igénybe vesszük segítségüket.

Egyházzal:

- Igény szerint lehetőséget biztosítunk az egyházi személy által vezetett hitoktatásban való részvételre, nevelési időn túl.

Képzési-művelődési intézményekkel:

- Látogatás a könyvtárba, múzeumba, művelődési házba.
- Ezen intézmények által szervezett programok látogatása (pl.: színházlátogatás)

9. Ünnepek, rendezvények, hagyományörzés

A gyermekek születésnapja:

Minden csoportban minden gyermeknek megünnepeljük a születésnapját. A születésnapon tortát gyertyát gyújtunk, ajándékkal kedveskedünk, közösen énekelünk, majd a szülinapos megvendégeli csoporttársait.

Szüreti felvonulás:

A faluban megrendezésre kerülő szüreti felvonuláson az óvodások is részt vesznek. Nemzetiségi ruhába öltözve vonulnak végig a szüreti menettel.

Október 23.

A csoportok a maguk készítette zászlókkal, mécsesekkel kísérik az emlékműhöz, ahol azokat letűzik.

Márton nap:

E napra közösen készülünk a szülőkkel, első osztályos gyermekekkel együtt készítjük el a Márton napi lampionokat, dekorációkat előző héten. Márton napon ünnepelünk. Dél előtt az első osztályosok vendégségbe jönnek az óvodába, előadjuk a Márton napi legendát, a gyermekek által sült süteményt elfogyasztják, ludas énekeket és játékokat játszanak német nyelven is. Este a szülőkkel együtt ünnepelünk, kivilágított lampionokkal közösen körbejárjuk az óvoda környékét, betérünk a templomba, majd visszatérve az óvoda udvarára, meleg teával, libazsíros kenyérral kínáljuk a vendégeket.

Adventi ünnepkör:

András napkor elkészítjük az adventi koszorút és meggyújtjuk az első gyertyát. A következő héten Mikulásra készülünk. A Mikulás minden csoportot meglátogat, és ajándékot visz a gyerekeknek.

Az iskolai téli szünet előtti utolsó napon megünnepeljük a karácsonyt fenyőfával, az utolsó gyertya meggyújtásával az adventi koszorún, ünnepi terítéssel, ünnepi ruhával. A fenyőfa alá meglepetés ajándékokat, játékokat kapnak a gyerekek.

Farsang:

Farsangi délelőttöt tartunk a gyerekekkel az óvodában. A jelmezeket a szülők készítik el otthon gyermekeiknek, mi kis szemüvegeket, kalapokat, stb. készítünk nekik ajándékba erre a napra. A csoportszobákat már napokkal a farsangi délelőtt előtt elkezdjük díszíteni, és olyan hangulatot teremtünk, amely felkészíti a gyerekeket a farsang hangulatára. A farsangi délelőttön az óvónők is beöltöznek, majd az egész délelőtt tánccal, játékkal telik.

Március 15.

A csoportok a maguk készítette zászlókkal, kokárdákkal kísétnak az emlékműhöz, ahol azokat letűzik. Az ünnepet az alkalomhoz illő versekkel, dalokkal színesítjük.

Húsvét:

A húsvétot megelőző hetekben már gyűjtjük a tojásokat, amiket a gyerekek majd kifesthetnek. A csoportszobát is a húsvéti hangulatnak megfelelően díszítjük, barkával, virágzó ágakkal. Az óvónők apró meglepetés ajándékot készítenek titokban a gyerekeknek, amiket aztán húsvétkor az udvaron rejtenek el. A gyerekek az ajándékokat nagy izgalommal gyűjtik össze az udvaron.

Anyák napja:

Anyák napjára apró ajándékot készítenek a gyerekek édesanyjuknak, nagymamájuknak. Kis műsorral köszöntjük anyák napján az édesanyákat, nagymamákat minden csoportban.

Kerti parti, gyermeknap, nagyok búcsúztatása:

A Szülői Szervezet segítségével kerti ünnepséget szervezünk. A nagycsoportos gyerekek sváb ruhába öltözve, kis nemzetiségi műsorral búcsúznak el az óvodától. Búcsúzóul ajándékkal kedveskedünk nekik, és megkapják a maguk szötte tarisznyát a szerencsét hozó útravalókkal. Utána az udvaron közös játék folytatódik a szülőkkel; zsetonnal, amiket édességre, játékokra, zsákbamacskára lehet váltani. Alkalmanként előadókat hívunk, akik színesebbé varázsolják a programot. Rossz idő esetére is felkészülünk, a kultúrházat is előkészítjük, hogy szükség esetén oda tudjunk menni.

10. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek a játékban sokféle módon valósítja meg önmagát. A játék a tanulás egyik speciális formája. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. Ezért fejlesztésének legfőbb eszköze lehet. A fejlesztésnél azonban feltétlenül figyelembe kell vennünk a játék általános sajátosságát, mely szerint önként választott szabad tevékenység. Az óvodapedagógus irányító-fejlesztő munkáját az is meghatározza, hogy a gyermek milyen fajta játékot játszik. A gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülni.

A fejlesztési feladatokat meghatározza:

- A csoport általános pszichés sajátossága
- Az egyéni fejlettség és érdeklődés
- A csoport összetétele

A gyermek kíváncsi, fel akarja fedezni környezetét. A nyelvi nevelésben nagyon fontos szerepe van mind a szabad, mind a szervezett játéknak.

A szabad játék kialakításánál a következő feladataink vannak:

- a játék feltételeinek biztosítása,
- csak olyan utasításokat adunk, amelyeket a gyerekek be tudnak tartani
- tisztelni kell a gyermek játéktevékenységét, és további játékokra ösztönözni.

További feladatunk szervezett játékok tervezése, melyben a gyermek eldöntheti, elfogadja-e az óvónő ajánlatát. Az ajánlott játék a gyermek élményeire és tapasztalataira épül, ezen keresztül a gyermek spontán és utánzó módon tanul. A szabad játék és az ajánlott játék csak abban különbözik egymástól, hogy a szabad játékban a gyermek, az ajánlott játékban pedig az óvónő találja ki a játékszabályokat. A különböző játékfajtáknak nagy szerepük van, hiszen segítenek a nyelvi feladatok sikeres megoldásában.

A játék fő fajtái: Funkció játékok gyakorló, építő-konstruáló játékok

- Szerepjátékok, dramatizálás, bábjáték
- Körjátékok, mozgásos játékok
- Szabályjátékok, barkácsolás.

A fejlesztési feladatok csak a megfelelő feltételek biztosításával valósíthatók meg.: nyugodt légkör, megfelelő idő, megfelelő hely és megfelelő eszközök biztosításával. A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása.

Nyugodt légkör: Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzélem gazdag óvodapedagógusi magatartás fokozza a biztonságérzetet, segíti a gyermeket az eligazodásban. Ne legyen túl sok szabály, mert a túl sok felesleges szabály feszültséget, esetleg agressziót okoz.

Az idő fontos tényező, mert a játék alapvető tevékenység ezért erre kell a legtöbb időt biztosítani, legyen ideje az elmélyült játékokra. A nap folyamán a délelőtti és a délutáni játék egyenértékű.

A hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos. Minden csoportszobában legyen tér a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz is. Pl. dömperezéshez, kuglizáshoz, építéshez, konstruáláshoz, megfelelő asztalokon ábrázoláshoz, barkácsoláshoz, szerepjátékokhoz, kuckózáshoz. Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra a gyerekek játékától függően a felnőtt alakítsa változtassa a téri elrendezést. A kicsiknél több lehetőséget kell adni az egyéni kis pihenő vagy a búvó helyek létrehozásához. A csoport kialakításánál tehát figyelembe kell venni az életkorokat, az összetételt és az egyéni igényeket is. Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de itt is fontos, hogy széleskörű tevékenységre legyen lehetőség.

Játékeszközök: Az egészséges óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsunk a számukra a mozgáshoz szükséges eszközöket. A tornaszobából naponta bevihetünk egy – egy elemet, pl. zsámoly, mászógúla, pad, karika, stb.

Ezeket változtatva a gyermekek érdeklődésének megfelelően visszük be a csoportba. Legyenek különböző méretű építő, összerakó, konstruáló játékok, kirakók, kugli, különböző méretű gyöngyök és barkácsoló, ábrázoló eszközök, az udvaron is. A mozgásfejlődéséhez az eszközök biztosítása fontos, de szükséges hozzá még, hogy az óvodapedagógus tanítson a gyermekeknek mozgásos játékot az eszközökhöz kapcsolódva is és változatos tevékenységre legyen lehetőségük.

A szociális szerepjátékokhoz a nagyméretű tükörnek nagy jelentősége van, ami segítségével a gyermek megismeri külsejét, összehasonlítja másokkal, megfigyeli mozgását, mimikáját, stb. A családi szerepjátékokhoz nagyon fontosak a babák, mackók és az un. kellékek, mint pl. táska, szemüveg, kendők, stb. Legyenek öltöztető babák és hozzá évszaknak megfelelő ruhák. A főzéshez jó, ha igazi kisméretű edényeket adunk a gyermekeknek. A felnőttek munkáját

utánzó szerepjátékhoz is szükséges egy-egy kellék, vagy jelzés beszerzése, elkészítése. Pl.: orvosi táska, sofőr sapka, fodrászbúra, stb. Fontos szerepe van a funkció nélküli játéknak, mint pl. flakonok, dobozok, termények, stb.

Barkácsolásnál és a szabályjátéknál szükség van az óvodapedagógus irányító, segítő munkájára, részvételére. Itt a fejlesztési feladatokat is tudatosan lehet alkalmazni differenciált eszközök adásával, egyénre szabott segítségadással.

Funkciójátékok: A funkciójátékban (mint pl. az ujj-játékok, ügyességi játékok, gondolkodtató feladatok) a gyermek ismerkedik a testével, testi képességeivel, a tárgyakhoz viszonyított testhelyzetekkel. Nagyon fontos az óvónő jól artikulált kiejtése, mert ez nyújt a gyermek számára utánozható modellt. A gyermek itt éli át az alkotó beszéd első pozitív benyomásait, megnevezi a tárgyakat, dolgokat, jelenségeket, ezáltal beszédképességük és ritmusérzékük fejlődik.

Építő játékok: Tanulja és tapasztalja a rész – egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni, fejlődik megfigyelő képessége, gondolkodása. Elősegíti a szem és kéz koordináció és a finommotorika fejlődését.

Szerepjátékok: A szerepjáték a szabad kifejező játék egyik formája. Nagy jelentősége van a gyermek személyiségfejlődésében, elsősorban szociális területeken. Megtanulja az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait, gyakorolja a társakkal való együttműködést, átéli az alá-fölérendeltségi viszonyokat. Képes lesz szabályokat létrehozni és betartani azokat. Ez a játék az egész szocializációs folyamatot elősegíti. Fejlődik képzelete, szervezőképessége, empátiája. A szerepjáték az igazi kommunikáció, a társak informálását és megértését is szolgálja. Kapcsolatuk alakításának elengedhetetlen része. A nyelvi nevelésben nagy szerepe van-e játékfajtának, hiszen a párbeszédet, a kérdés-felelet szituációkat gyakoroljuk és erősítjük meg a gyermekekben. A szerepjátéknál az óvodapedagógus nem irányít, nem javít, hanem segíti a játékhoz szükséges feltételek megteremtését. Ha látja, hogy elakadnak, akkor eszközt kínál, vagy készít, részt is vehet a játékban, ha a gyermekek kívánják és játszótárs tud maradni.

Kör- és mozgásos játékok: A gyermek szociális fejlődése szempontjából van nagy szerepe ezeknek a játékoknak. Népies tartalmukkal segítik a gyermek identitástudatának megalapozását, rajtuk keresztül ismerhetik meg a gyermekek a német szokásokat, hagyományokat is, amiket azután ápolni és gyakorolni tudnak.

Szabályjátékok:

Mozgásos: A gyermek tanulja érzelmeinek, indulatainak fékezését, a siker és a kudarc tűrését. Helyes magatartásformákat sajátít el, (türelem, kitartás, szerénység és eredményre törekvés).

Értelemfejlesztő: Szociális és értelmi fejlettséget feltételez, és ezek fejlesztését szolgálja. Fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc-, és sikertűrő képességüket. Fejlődik logikus gondolkodásuk, és matematikai ismeretük.

A szabályjátékokat a nyelvi ismereteknek megfelelően választjuk és a gyermekek kívánsága szerint gyakoroljuk. A szabályjátékok hozzájárulnak a helyes kiejtés gyakorlásához és gazdagítják a gyermek szókincsét.

A beilleszkedési nehézségekkel és figyelemproblémával küzdő gyermekek szocializációjának támogatása az óvodai környezetben dramatikus, játékos és kreatív tevékenységekkel, módszerekkel, a gyermekek önkifejezésének fejlesztése játékon, bábbon, mesén, kreatív tevékenységen keresztül.

A fejlesztő játékok alkalmazásánál kezdetben elengedhetetlen az óvodapedagógus kezdeményező szerepe, de néhány alkalom után gyermekek már belső késztetésből játszanak a felnőttekkel és társaikkal egyaránt. A gyermek sokkal több játék befogadására képes, mint amennyit kezdeményezni tud. Ha irányítás közben nem sérti meg a felnőtt önállóságát, kreativitását, elgondolásait, akkor élménnyé válik a játék, érzelmeket váltunk ki bennük.

10.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás az óvodában folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, érzékszerveit foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás formái az óvodában:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások kialakítása). A hátrányos helyzetű gyermekeknél nagyon fontos az önmaguk elfogadása és elfogadtatása. Ehhez kiváló eszköz a metakommunikációs játék. A

tekintet, a gesztus, a testmozgás, valamint az arcmimika összetevőinek felismerése, a gyermekek képzeletének, fantáziájának, kreativitásának fejlesztése. Ennek következtében a gyermekek felszabadultabbak, közlékenyebbek, nyitottabbak lesznek, oldódnak gátlásaik, szorongásaik, fejlődik figyelmük, kifejezőképességük

- spontán játékos tapasztalatszerzés
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozáson megvalósuló tanulás

A foglalkozásokat mindig egy adott téma köré építjük, amelynek feldolgozása általában egy hetet foglal magába, de ha az anyag bősége megkívánja és a lehetőségeink adottak, akár több időt is fordíthatunk az adott témára. A téma feldolgozása azt jelenti, hogy a hét folyamán lehetőség szerint az összes foglalkozási ágban (ábrázolás, ének-zene, irodalom, környezetismeret) feldolgozzuk az adott anyagot.

Óvodás korban a játék és a tanulás szoros kapcsolatban áll egymással. A játék a tanulás fontos formája.

A játék és a tanulás közös jegyei:

- Önkéntesség. (A tanuláshoz is akkor van sikere, ha a gyermeket is érdekli.)
- Aktivitás. (Előnyösek azok a tanulási- és játékfolyamatok, melyekben sok a meglepetés és a probléma megoldására való ösztönzés)
- Fantázia, kreativitás. (Mind a játékban, mind a tanulásban a jó ötleteknek nagy jelentőségük van)
- Felfedezés. (Lehetőségek biztosítása.)
- Ismétlés. (A jól begyakorolt dolgok később is megmaradnak)
- A tanultak alkalmazása. (Az ismeretek átvihetők más szituációkba is.)
- Szabályok. (A szabályokat a tanulásnál is meg kell ismerni és be kell tartani)

A felsorolt jegyek mind a spontán, mind a célzott játék és tanulás sajátjai. Ebből következik, hogy a tervezésnél és a megvalósításnál a következők a feladataink:

- A gyermekcsoport tapasztalatait és élményeit, amiket hetente és folyamatosan átélünk, komplexen és sokféle formában dolgozzuk fel.
- A tanulási folyamatokban figyelembe vesszük a feladatok nehézségi fokát, az életkori sajátosságokat és az egyéni sajátosságokat is. Kerüljük a túlterhelést.
- A gyermek spontán érdeklődését dicsérettel és elismeréssel erősítjük.

- A nagyobb gyerekek kitartási képességét megfelelő feladatokkal próbáljuk fejleszteni.
- A tanult ismereteket állandóan ismétljük, és tovább bővítjük.
- Figyelünk a gyerekek életkorának megfelelő tempóra, és elegendő időt biztosítunk a gyakorlásra.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások kialakítása). Arra törekszünk, hogy minél jobban kiteljesedjen a német nyelven történő kommunikáció. Az óvodapedagógus rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzeteket biztosít. A nemzetiség kultúrájából (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást.

10.3. Verselés, mesélés

Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés egymástól elválaszthatatlan.

Az irodalom örömforrás a gyermek számára, játék a nyelv sajátos elemeivel. (Ritmus, rím.) Ehhez a spontán tevékenységhez igen közel állnak a népi mondókák, dúdolók, csiklandozók, höcögtetők, tapsoltató és más játékok. Ezek adják a kisgyerek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek, és őt magát is tevékenységre serkentik.

Az irodalmi nevelés szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékkal.

Az óvodás gyermek életkorának, világképének és szemléletmódjának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A jó mese olyan emberi kapcsolatokat, helyzeteket mutat a gyermek számára, melyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban nincs lehetőség.

A mese oldja a szorongást, segíti a belső képteremtés képességének kifejlődését. A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és /vagy ábrázolással történő ábrázolása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális, higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az irodalom kiválasztásánál és felhasználásánál figyelembe vesszük a gyerekek értelmi, érzelmi és nyelvi fejlettségét is. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A német nyelv megszerettetésében az irodalmi nevelésnek nagyon fontos szerepe van az óvodában. Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. A gyermekek többnyire nem értik a szavak jelentését, de megfogja őket ritmusuk, rímeik sorvégi összecsengése. A mondókák és versek gyakori ismételtetése az adódó alkalmakkor nagyban fejleszti a gyermek beszédképességét. Ezeknél a mondókáknál, verseknél nem a szavak jelentése a fontos, hanem a szavak összecsengése és a ritmus, amely örömet okoz a gyerekeknek. Az irodalmi anyagot többnyire a népköltészetből merítjük. A népköltészetben a dialektusnak és a „Mundart” -nak is helye van, melyeket a gyerekekkel ápolnunk kell. A verseken és mondókákon kívül a gyerekek szívesen hallgatnak mesét is. Olyan meséket választunk, melyeket a gyerekekkel el tudunk játszani, tehát dramatizálni tudunk. A sikeres nyelvi nevelést szolgálják még a képeskönyvek is, melyek átmenetet jelentenek a játékeszköztől a könyvekig.

A német nyelv kultúrkinéséből egyéni repertoárt állítunk össze.

Esztétikus, figyelemfelkeltő, természetes anyagokból készült eszközöket alkalmazunk; így a nemzetiségi sajátosságokat is kiemeljük.

10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A játék mellett az ének is a gyermek egyik elemi megnyilvánulása, amely örömet okoz neki. Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését.

A néphagyomány és a művészi értékű gyermekdalok felébresztik a gyermek zenei érdeklődését, és hozzájárulnak a zenei műveltség megalapozásához. A zenei élmény serkenti

a gyerekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét, miközben fejlődik zenei emlékezetük, képzeletük és esztétikusan formálódik mozgásuk. Feladatunk a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése. A gyermek az óvodában is, otthon is saját kedvére énekelget, néha csak dallamrészleteket, kitalált szövegeket, nem pontosan követve a hallott éneket. Ösztönös alkotásvágya gyakran nyilvánul meg ének-beszéd formájában, melynek során a már többször hallott, jól ismert dalok dallamfordulatait használja fel. Ezért kell, hogy legyen minél több alkalma arra, hogy ösztönös alkotó hajlama kibontakozzon. A zenei nevelés nem korlátozódik csupán a foglalkozásokra. A gyerekek a nap folyamán is szerezhetnek zenei élményeket: játék közben dúdolgatnak, énekelgetnek, ugyanakkor zörejeket és hangokat is hallanak. A foglalkozásokon ezeket a tapasztalatokat tudatos fejlesztéssel megerősítjük, rendezzük.

A zenei nevelésnek nagy szerepe van a nyelvi nevelésben is.

A körjátékokat a népi kultúrából választjuk. Előnybe részesítjük a népies tartalmú, könnyen énekelhető, egyszerű dallamú és ritmusú dalokat, amikhez egyszerű és harmonikus mozgás párosul.

A gyermek- és népdalokat a gyermek hangkészletének, és nyelvi tudásának megfelelően választjuk. A gyermek közvetlen környezetében előforduló hangok és zörejek is fejlesztik a gyermek zenei érzékét, ezeket a gyermek megfigyeli és megtanulja jelentésüket.

A felhasznált zenei anyag állandó ismétlése és gyakorlása megerősíti a gyermekekben a biztonságérzetet. A körjátékoknak, melyeket a gyerekek együtt játszanak, a személyiség fejlesztésében is jelentős szerepük van. Az együttes játék során a gyerekek személyes kapcsolatba kerülnek egymással, megtanulják a játékszabályokat és játék folyamatokat, melyek biztonságérzetet adnak a gyerekeknek.

A zenei nevelésben fontos az óvónő jól artikulált kiejtése, és a tiszta énekhang. A gyermek- és népdalok, amiket az ünnepekre tanulunk, ünnepi hangulatukkal segítenek a nyelvi feladatok megoldásában, és hozzájárulnak a szókincs bővítéshez is.

Fontos szerepet játszanak még a ritmus-zenei feladatokhoz tartozó fogalmak, mint: halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú, stb., amikkel a nyelvi helyzeteket érthetőbbé tudjuk tenni. Az óvónő a beszédét egyértelmű jelekkel, mimikával kíséri. Természetes előadásmódja fejleszti a gyermek utánozó és alkotóképességét.

A zenei nevelésnek nagy szerepe van a nyelvi nevelésben is. A német zenei anyag kiválasztásánál a következő kritériumokra kell figyelniük:

- A körjátékokat a népi kultúrából választjuk. Előnybe részesítjük a népies tartalmú, könnyen énekelhető, egyszerű dallamú és ritmusú dalokat, amikhez egyszerű és harmonikus mozgás párosul.
- A gyermek- és népdalokat a gyermek hangkészletének, és nyelvi tudásának megfelelően választjuk.
- A gyermek közvetlen környezetében előforduló hangok és zörejek is fejlesztik a gyermek zenei érzékét, ezeket a gyermek megfigyeli és megtanulja jelentésüket.
- A zenehallgatáshoz kiválasztott dalokat a népköltészetből gyűjtjük össze, és lehetőség szerint ápoljuk a „Mundart”-ot is.

A népi kultúra ápolása során kialakul a gyermekben a kettős identitástudat. Valamennyi körjátékban, amit a gyerekek szívesen játszanak és ismételnék, a helyes kiejtést is nagyszerűen és sikeresen tudjuk gyakorolni. A zenei nevelésben fontos az óvónő jól artikulált kiejtése, és a tiszta énekhang. A gyermek- és népdalok, amiket az ünnepekre tanulunk, ünnepi hangulatukkal segítenek a nyelvi feladatok megoldásában, és hozzájárulnak a szókincs bővítéshez is

10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, hajtogatást, ragasztást, nyomdázást, agyagozást, batikolást, vágást, barkácsolást, építést, konstruálást, szövést, fonást, varrást, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel való ismerkedést és az esztétikus környezettel való ismerkedést. A gyermeki alkotás által formálódnak a gyermek képzetek, gazdagodik élmény-, és fantáziaviláguk, fogalmaik tartalmasabbá válnak. Az építő, ábrázoló, alakító tevékenység segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér- forma- és színeképzetek kialakulását, gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását. Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelveivel. Fejleszti az eszközök használatának, karbantartásának szokásait, a munkaszervezés képességét.

A mindennapi óvodai életben lehetőséget biztosítunk, hogy az alkotáshoz szükséges eszközök elérhető helyen legyenek a gyermekek számára, ezzel segítjük a szabad alkotás, kreativitás és tehetség kibontakoztatását.

A tevékenységek megszervezéséhez alapot nyújthatnak a négy őselem (tűz, víz, levegő, föld), az évszakok, ünnepek, a világ tárgyai, eseményei, a természet szépségei.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes önállóság szükséges és lehetőség, hogy bármikor kipróbálhassa képességeit.

Feladataink:

- Feltételek megteremtése a gyermek ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Képi gondolkodásuk fejlesztése.
- Az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségek tekintetbe vétele.
- A tevékenység vágyának felkeltése a gyerekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel: biztosítjuk élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- A szabadidős, illetve a kötött ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeinek biztosítása.
- Az esztétikus környezet felismerésére és kialakítására való képesség kibontakoztatása. (természetes, jó minőségű anyagok használata, csoportszoba rendjének megtartása, mértéktartó díszítése)
- A gyermekmunkák értéként való kezelése.
- Az adott foglalkozás témájának, technikájának érthető jelzése a gyermek számára.
- Az irányításnál igazodnunk kell az egyes gyerekek fejlettségi szintjéhez, a tervezett feladatot nem „minden áron” valósítjuk meg, figyelembe vesszük a váratlan helyzeteket.
- Ösztönözzük a szülőket, hogy a gyermekek otthon is kapjanak lehetőséget az ábrázolásra, kész alkotásaikat őrizték, becsüljék meg, örüljenek neki, tevékenykedjenek együtt a gyermekkel.

Az ábrázoló tevékenység az óvodáskorú gyermek egyik fontos kifejezőeszköze. Biztosítanunk kell a gyermeknek azt a technikai segítséget, amivel az elképzeléseit legjobban ki tudja fejezni.

Az ábrázoló tevékenység sokféle lehetőséget ad a német nyelv használatára, de a technikai lépések első bemutatása mindig magyarul történik, a későbbiekben már németül adjuk az utasításokat. A kommunikáció egyik lehetősége, melynek során a német nyelvet gyakorolhatjuk, gazdagíthatjuk.

10.6. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A 3-6 éves korosztály lételeme a mozgás, a gyermekeknek erős belső késztetésük van a mozgásra. Ez a kor a motoros aktivitás sokoldalú megnyilvánulásának korszaka. A gyermekeknek mozgásigényük kielésére megfelelő helyet, eszközt és időt teremtünk. Így megismerik saját fizikai képességüket, fejlődik cselekvő- és feladatmegoldó képességük, erősödik a szép mozgás iránti vonzalmuk. Fejlődnek testi képességeik, ügyességük, gyorsaságuk és állóképességük. Feladatunk, hogy bátorítást, biztatást nyújtsunk. Így lesz a gyermekek számára a mozgás öröm, ami megfelelő motivációs bázist teremt a további próbálkozásaikhoz.

Testi nevelésünk célja:

- A gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése.
- Életkorilag a legmegfelelőbb tevékenységi forma kiválasztása.
- A tervszerű, rendszeres mozgás.
- A mozgás szeretetére épülő életmód megalapozása.
- A gyermek életkorának és egyéni adottságainak megfelelő mozgásformák szervesen épüljenek bele tevékenységrendszerünkbe.

Feladatunk:

- A mozgás célzott fejlesztése.
- A motoros képességek és mozgáskészségek fejlesztése.

A képességfejlesztést főként testnevelési foglalkozásainkon, mindennapos tornáinkon és szabadidőben valósítjuk meg. A fejlesztésnél a fokozatosság, a rendszeresség, differenciálás és az intenzitás kerül előtérbe. Mozgásfejlesztésünkben a következő feladatokat határoztuk meg, figyelembe véve azt, hogy a gyermekek spontán mozgásfejlődésen mennek át.

Mozgásfejlesztési feladataink:

- A test fejlesztése a szervezet általános, sokoldalú képzésével.
- A vázizomzat erősítése.
- Motoros képességek fejlesztése
- Mozgásműveltség kialakítása.
- Játék és versenyigény felkeltése.

Az óvodai testnevelés legértékesebb része a játék. A testnevelési játékok során koncentráltan megvalósítjuk a gyermekek természetes mozgásformáinak gyakorlását (mászás, kúszás, csúszás, járás, futás, ugrás, dobás), melynek segítségével fejleszthetjük motorikus képességeiket, és ezen keresztül egész személyiségüket. Természetesen az egyes gyermekek között jelentős különbség van képességeik szintjében, ezért a foglalkozások tervezésében arra kell törekednünk, hogy ki-ki saját képességének megfelelő szintű feladatot gyakorolhasson. Differenciálunk a végrehajtás tempójában, mennyiségében, és a segítségadás mértékében. Megengedjük a gyermekeknek egy adott tornaszeren a mozgásválasztást, kötetlen játékot.

A differenciális lehetőségek érvényesek a mindennapi testneveléseinkre és mozgásos szabadidős programjainkra egyaránt. A már meglévő feltételeinket úgy alakítjuk, hogy az megfeleljen játék és mozgásigényüknek. Engedjük a gyerekeket szabadon mozogni, jó idő

esetén a szabad levegőn, az udvaron. A gyermekek ötleteik alapján saját mozdulatokat, mozgássorokat találnak ki, így fejlődik kreativitásuk.

Az udvari mozgás gazdagítása segíti a komplex mozgásfejlesztést:

- Mászóka
- Fogócska
- Futójátékok
- ügyességi játékok
- labdajátékok

A német nyelvű szakkifejezéseket és a német nyelvű utasításokat fokozatosan kezdjük alkalmazni. A gyakorlatokat mindig szemléltetjük, együtt tornázunk a gyerekekkel, hogy ne alakuljon ki bennük félelemérzet a meg nem értés miatt. Így a nyelvképzés természetesen, érdekesen, sokoldalúan és tervszerűen valósul meg. Nagyon fontos a sok játék, gyakorlás és ismétlés, amely növeli a gyermekek biztonságérzetét. A különböző népi elemekkel átszőtt mozgásos játékok (fogócskák, bújócskák, ugráló játékok) is nagyszerű lehetőséget adnak a nyelvi nevelésre. A játékok szabályait akár hetente variálhatjuk, így gyarapíthatjuk a gyermekek szókincsét is. Az optimális mozgásfejlesztés megköveteli a mozgáslehetőségek maximális és spontán kihasználását. A napirend kialakításánál azonban arra is figyelünk, hogy elkerüljük a gyermekek túlterhelését. Fontos feladatunk elérni azt, hogy a gyermek örömmel vegyen részt a mozgásban.

10.7. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való megismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a gyerekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását. Fejleszti megfigyelőképességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.

A környezettel való megismerkedés közben alakul ki a gyermek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége. A gyermek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza.

A külső világ tevékeny megismerésének célja:

- A gyermek ismerje meg közvetlen környezetét.
- Juttassuk minél több tapasztalathoz az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten, ezáltal teljes biztonságban tájékozódjanak, és igazodjanak el környezetükben.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenység egészét. Tervezés közben a környezet megismerésére nevelés céljából, a helyi adottságokból kell kiindulnunk. Elsősorban olyan feladatokat kell terveznünk, amelyeknek megoldásához a gyermekek cselekvő együttműködésére van szükség. Témaválogatás közben a lakóhely és a lakókörnyezet sajátosságaihoz igazodunk. Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetítjük a nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait.

A környezet megismerésére nevelés speciális területe az alapvető matematikai relációk megismerése, gyakorlása, mely a megfigyelések, tevékenységek során valósul meg. Ezeken a relációkon keresztül alakítjuk, és fejlesztjük a gyermekek gondolkodását. A gyerekek megtanulnak osztályozni, rendezni, hozzárendelni, megkülönböztetni, összehasonlítani, becsülni és mérni.

Természeti és társadalmi környezetünk elválaszthatatlan egymástól, összefüggnek egymással.

A tudatos fejlesztésben összetetten jelentkezik:

- A környezet megismerésére nevelés
- Az irodalmi nevelés
- A vizuális nevelés
- A matematikai nevelés
- Az anyanyelvi nevelés
- Az egészséges életmódra nevelés

Feladataink, céljaink:

- A gyermekek szeressék meg az óvodát, majd ismerkedjenek meg az óvoda környezetével.
- Megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit.
- Leveleket, terméseket, az évszakra jellemző képeket gyűjtünk

- Séták során gyakoroljuk a helyes közlekedést, megismerkedünk a közlekedési eszközökkel, elemi szabályokkal
- Természetes környezetben figyeljük meg a háziállatokat, lehetőség szerint a vadállatokat is.
- Növényeket csíráztatunk, gondozunk a csoportokban kialakított élősarokban.
- Sétáink során szerzett tapasztalatainkat megbeszéljük, fejlesztjük a gyermekek szókincsét, nyelvi kifejező képességét.
- Megláttatja az összefüggéseket, az ok-okozati viszonyokat
- A környezet megismerése közben matematikai ismeretek birtokába is jutnak a gyerekek, a matematikai fogalmakkal természetes módon ismerkednek meg.
- Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagysági és térbeli viszonyokat, fejlődjön tér-, és síkmértani fogalmuk. Irányok gyakorlása.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása; több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetése, gyakorlása, tapasztalatszerzés síkmértani formákról, rész-egész viszonyok felfedeztetése. Mérések különböző egységekkel.
- Számfogalom előkészítése, megalapozása 10-es számkörben játékos szituációkkal a környezet megismerésére építve.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét
- Környezetbarát szokások megalapozása, pl.: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás
- Környezettudatos magatartásformálás megalapozása, alakítása

Sétáink során megfigyelhetjük:

- Az évszakok változásait.
- Az időjárás változásait és ezek hatását (öltözködés, különböző játékok a szabadban).
- A háziállatok életét.
- A kerti és mezei munkákat.
- Az erdei állatok életét, az erdőt.
- A közlekedést.

Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, számlálgatjuk, tulajdonságaik szerint válogatjuk. A séták, kirándulások jó alkalmat adnak a gyermek- óvónő személyes beszélgetésére. A kérdésekre, a gyermek különböző megnyilvánulásaira rögtön tudunk reagálni. A gyerekek

egymással is meg tudják osztani tapasztalataikat, megfigyeléseiket. A gyermek érdeklődését mindig a megfigyelés irányába tereljük. A közös megfigyelések alkalmával éreztetjük a természet szépségét, bemutatjuk a környezetvédelem szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából.

A csoportszobában mikrocsoportos foglalkozásokat tartunk, differenciált feladatadással készíthetjük a gyerekeket a tevékenységre.

A környezet megismerésére nevelés a nyelvi neveléssel szorosan összekapcsolható. A nyelvi feladatok összhangban vannak a gyermek mindennapi tapasztalataival, megfigyeléseivel. A szókincsgyarapítás és a nyelvi képességek fejlesztése a következő témákban valósul meg:

- A gyermek közvetlen környezete.
- A gyermek és a természet.
- A gyermek és távolabbi környezete.

A környezet megismerésére nevelés további feladata a helyi hagyományok, szokások és a népi kultúra megismertetése, értékeinek megóvása. Elsősorban a családra, szűkebb társadalmi környezetre támaszkodva tudja az óvoda ezt a feladatát megvalósítani. Így alakíthatjuk ki a gyermek identitástudatát.

A különböző környezeti témakörök jó lehetőséget nyújtanak arra, hogy gyarapítsuk gyermekeink szókincsét pl.: évszakok, hónapok, napok; közlekedési eszközök; állatok, növények; család, ünnepek; testrészek, érzékszervek.

Az alapvető matematikai relációk megismerése során, lehetőség nyílik a matematikai fogalmak német nyelvű gyakorlása is, mely a környezeti megfigyelések, tevékenységek során is megvalósulhat. Ezekkel a feladatokkal fejlesztjük a gyermek nyelvismeretét, mint pl. nagy-kicsi, hosszú-rövid, több-kevesebb, stb.

10.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű tevékenység és cselekvő tapasztalás. Az életre való felkészítést, és a személyiség fejlesztését szolgálja. A munkavégzés rendszeresen és folyamatosan épül bele a mindennapokba. A munkafolyamatok, amiket rendszeresen gyakorolunk, fejlesztik a gyermek önállóságát, szervezőképességét. A nap folyamán a gyermekcsoportokban minden alkalmat kihasználunk, amelyekben a gyermek hasznos tevékenységet végezhet. Minden munkafajta bevezetése hosszú átmenettel valósítható meg, sok-sok gyakorlással. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést igényel, és a gyermek fejlettségétől függően értékeli az elvégzett munkát. A

gyerekek lehetőséget kapnak, hogy az egyszerű munkafolyamatokban részt vegyenek, motiválnunk kell őket az együttműködésre. Ezen keresztül tanulnak meg tervezni, és helyes sorrendet felállítani a szervezésben. Ha a munka célja a gyermek számára csábító és elérhető, a hasznos tevékenység öröme mellett lelkiismeretességet és kitartást is szerez.

A munkafajták a következő témákhoz kapcsolódnak:

- Testápoláshoz és a személyes szükséglet kielégítéséhez (öltözködés, fogmosás, kézmosás, fésülködés, önkiszolgálás)
- Csoporttal kapcsolatos munkákhoz (rendrakás, terítés, játék- és munkaeszközök rendbe tétele, növények ápolása, munkafolyamatok levezetése.)
- Egyéni megbízatások.
- Gyümölcssaláta készítéséhez (Minden héten azon a napon, amikor testnevelés foglalkozás van, gyümölcssalátát vágnak a gyerekek. Az alapanyagot, minden héten más gyermek hozza. A gyümölcssalátát az ebéd után, desszertként fogyasztják el a csoportok.)

A tevékenységekhez az utasításokat az egyes gyermekek nyelvismertetéhez mérten németül adjuk.

11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

11.1. A fejlődés jellemzői

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére 6-7(8) éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatát, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a betűket; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogosközlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A gyermekek szeressék a német nyelvet. Örömmel és bátran használják mindennapokban, a foglalkozásokon és szabadidős tevékenységek során. Értsék és tudják alkalmazni az óvodapedagógus utasításait.

Rendelkezzenek egy bizonyos passzív szókinccsel, fejlettségi szintjüknek megfelelően akár aktívvál is.

Ismerkedjenek meg a német nemzetiségi kultúrával, hagyományokkal.

Alakuljon ki identitástudatuk.

Az óvodai kétnyelvű nevelés jól alapozza meg a további iskolai nyelvtanulást.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

11.2. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése:

A fejlődési napló alkalmas a fejlődési folyamat követésére, a lemaradások, eredmények, egyénnek szóló feladatok meghatározására. Vezetése kötelező. Első bejegyzés az óvodába kerüléskor történik, amit megelőz a családlátogatás is. Az ott szerzett tapasztalatokat is bejegyzik az óvónő.

A fejlődési napló szempontsora:

1. A gyermek anamnézise

2. A gyermek fejlődésének mutatói

➤ *Önállóság fejlődése*

- önkiszolgáló munka (öltözködés, étkezés, testápolás)
- egyéni igények, jellemzők

➤ *Játék, szociális magatartás, érzelem, akarat*

Játék:

- a gyermek élményanyaga,
- a játék fejlődése, fajtái, sajátossága
- együttműködés a játékban
- a gyermek helye a játszócsoportban
- érzelmi megnyilvánulások

Szociális magatartás:

- önállóság, (bátorság, magabiztosság, szabályok betartása, stb.)
- kapcsolatteremtő – képesség
- beilleszkedés
- együttműködés a tevékenységekben (kitartás, fegyelmezettség, baráti kapcsolatok)

➤ *Kommunikációs képesség*

- beszédhallás
- beszédértés
- hangok ejtése, szókincs
- mondatszerkesztés
- folyamatosan összefüggő beszéd, önálló történet elmondása

➤ *Kognitív képesség*

- vizuális észlelés (vizuális zártság – hiányos képek, időrendiség, ritmus)
- alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony)
- tapintásos felismerés
- téri tájékozódás (oldalosság, irányok, viszonyok)
- keresztcsatornák fejlődése
- észlelt összefüggések verbális megfogalmazása
- gondolkodási műveletek
- verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme

➤ *Motoros képesség*

- nagy mozgások fejlődése (tempója, ritmusa, iránya)
- finommotorika
- szem-kéz, szem-láb koordináció

- kezesség
- testséma fejlődése /testrészek ismerete, oldaliság, elülső és hátulsó rész, függőleges zóna)
- testrészek mozgatása

A fejlődési napló vezetésével el kell érni, hogy

- minden óvónó tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön
- az egyes gyerekeknek tervezett feladat a gyermek ismeretében tudatos, pontos, képességfejlesztő legyen
- az óvónók felelősséget érezzenek, felelősséget vállaljanak minden gyermek, minden területen (érzelem, szocializáció, stb.) történő fejlődéséért.

3. Szakértői bizottság vizsgálata esetén a vizsgálat megállapításai, fejlesztési terve

4. A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

11.3. Az értékelés formái:

A gyermeket folyamatosan megfigyeli az óvónó, a gyermek viszonyulását a közösen végzett tevékenységben. Közben tárgyilagosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről. Amelyik gyermeknél probléma adódik a fejlődés területén, közösen próbálnak megoldást találni a családdal. Ha az együttnevelés területén szakember segítségét is javasoljuk, a szülővel előzetes egyeztetés után utaljuk a gyermeket a Nevelési Tanácsadóba.

Mindig a gyermek képességeinek és akaratának függvényében biztosítjuk az önállóság lehetőségét, és nem időhöz vagy korhoz kötötten. Programunk tartalmazza, hogy mit teszünk a gyermekek fejlesztése érdekében, a csoportnaplóban pedig a csoport fejlettségi szintjére lebontva tervezi meg az óvodapedagógus, hogy hogyan valósul meg a csoportjában a nevelési feladat. Nevelési tervet egész évre tervezzük, ciklusokra bontva. A ciklusok végén értékelést készítünk.

A fejlesztés minden óvodapedagógus feladata, ezért a nevelőtestület minden tagjának együttműködésben kell dolgoznia. Nagyon fontos az információcsere, a különböző javaslatok, vélemények, észrevételek felszínre kerülése és azok közös megvitatása. Csak így tudjuk a továbblépés helyes irányát meghatározni.

Intézményünk legfontosabb feladata, hogy nevelő-oktató tevékenységéből fakadóan a szülők igényeit messzemenően figyelembe vegye és a lehetőségekhez képest kielégítse. Véleményük, elégedettségük, igényeik alakulása nagymértékben meghatározhatja intézményünk jövőjét.

A gyerekeknek elsősorban a jól felkészült pedagógus tudja biztosítani a fejlődésükhöz szükséges játékos, barátságos környezetet, ahol biztonságban és szeretetteljes légkörben történik fejlesztésük.

Intézményünk fontosnak tartja a pedagógus és dajka munkatársak tevékenységének összehangolását

12. Az iskolába való beíratás feltételei:

Az óvodai nevelés keretében történő személyiségfejlesztés eredményeképpen válik a gyermek alkalmassá arra, hogy az iskolai tanulmányait megkezdje.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek 6 éves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

Záró rendelkezések:

1. Az intézmény *Pedagógiai Programját* az óvodavezető készíti el a vezető helyettessel és a nevelőtestület fogadja el.
2. A *Pedagógiai Program* azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.
3. A *Pedagógiai Program* nyilvános.
4. A *Pedagógiai Program felülvizsgálatának rendje:*
Minden tanévben a tanévzáró nevelőtestületi értekezleten történik, ahol, ha kell elvégezzük a szükséges módosításokat. A módosításokra javaslatot tehetnek: óvodapedagógusok, szülők. A *Pedagógiai Program* módosítását törvényi előírások is megkövetelhetik.

Záradék:

A Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde módosított *Pedagógiai Programját* az óvoda nevelőtestülete a-i értekezletén megtárgyalta és elfogadta. Ezt a tényt a nevelőtestület képviselője, valamint a jegyzőkönyvvezető, hitelesítő aláírásával tanúsítja.

.....
nevelőtestület képviselője
.....
Mező Zsuzsanna
jegyzőkönyvvezető

A Szülői Szervezet képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Szülői Szervezet az intézmény *Pedagógiai Programjának* elkészítéséhez előírt véleményezési jogát gyakorolta.

.....
Moravcsik Renáta
SZK Elnök

A Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde módosított *Pedagógiai Programját* az óvoda vezetője 2022. szeptember 01-én jóváhagyta.

.....
Pilczinger Anna Mária
intézményvezető

Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde

A bölcsődei nevelés-gondozás helyi szakmai programja

Katica Bölcsőde

Süni Bölcsőde

**Készítő bölcsődei szakmai vezető: Hamburger-Szabó Bernadett
Tarján, 2022. augusztus 25.**

A bölcsőde hivatalos elnevezése: Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde
Intézményvezető neve: Pilczinger Anna Mária
Szakmai vezető: **Hamburger-Szabó Bernadett**
Telefon: **Óvoda: +3670 7765291 Bölcsőde : +36 70 6343299**
Email: **Óvoda: ovoda@tarjan.hu Bölcsőde: bolcsi@tarjan.hu**
Az intézmény székhelye: 2831 Tarján, Rákóczi F. út. 15.
Működési területe: Tarján
Az intézmény fenntartója: Tarján Község Önkormányzata
Bölcsőde férőhelyszáma: Katica csoport 7 fő
Süni csoport 7 fő
Bölcsőde csoportok száma: 2
Az ellátandó célcsoport, ellátandó terület:

- a) Tarján település közigazgatási területén élő bölcsődés korú gyermekek
- b) szomszédos települések (Héreg, Vértestolna) területén élő bölcsődés korú gyermekek(üres férőhely esetén)

Jogsabályok

- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.)
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekvédelmi vállalkozói engedélyezéséről
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről (a továbbiakban: Sznyr.)
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közzétételéről

1.) Ellátandó célcsoport és ellátás jellemzői:

Tarján község dinamikusan fejlődő település, ahol a gyermeklétszám folyamatosan növekszik, emiatt szükségessé vált a településen bölcsőde létesítése, így pályázati segítséggel 2 db mini csoport jött létre. A bölcsőde nyitott a szülők, más intézmény nevelői és az érdeklődők számára, akik betekintést nyerhetnek a bölcsődei élet mindennapjaiba.

A tágas, természetes megvilágítású csoportszobákban a fa bútorok, a színes és változatos játékok, fejlesztő eszközök otthonosságot és melegséget sugároznak.

Tervek között szerepel – lehetőségekhez képest – a családokkal közösen szervezett programok sora, hogy lehetőség nyíljon arra is, hogy a családok együtt ünnepelhessenek, játszhassanak a bölcsőde falai között. Igyekszünk hangsúlyt fektetni az egészséges táplálkozásra, továbbá, hogy az ellátott gyermek megismerhessék a minél változatosabb ételeket. Mindezekkel együtt célunk, hogy az óvodáskor elérésére egészséges, boldog, kigyensúlyozott, a gyermekközösséghez jól alkalmazkodó, koruknak megfelelő önállósággal rendelkező gyermekeket neveljünk intézményi keretek között, de mindenképp a családban nevelődést kiegészítve. Mindkét mini bölcsőde – többcélú intézményként – a német nemzetiségi óvodához tartozik, amely intézményben nagy hangsúlyt kap a nemzetiségi nevelés. Az erre való felkészítést, illetve a nemzetiségi étellel való megismertetést – az életkori sajátosságok szem előtt tartásával – is egyik feladatául tűzte ki az intézmény.

2.) Földrajzi adottságok

Tarján település [Komárom-Esztergom megyében](#), a [Tatabányai járásban](#) található több kisebb település – Héreg, Gyermely, Vértestolna - ölelésében. A település [Tatabányától](#) 9 kilométerre fekszik ÉK-i irányban, a [Táttól](#) a megyeszékhelyig vezető [1119-es út](#) mentén, a [Gerecse](#) dombjai között. Érinti a települést a [SzomortólGyermelyen](#) át vezető [1123-as](#) és Tarjától [Tatáig](#) húzódó [1128-as jelű országos közút](#) is. A településnek külterületi lakott településrésze is van, a mintegy 4 kilométerre délre található [Tornyópuszta](#). A belterületi lakott helyet zártkerti, szőlő művelésű területek – Irtvány dűlő, Feketekő – veszik körül mutatós présházakkal, néhány vendégházzal, ahol a minőségi szőlészet-borászat kap egyre nagyobb hangsúlyt.

3.) Gazdasági jellemzők

Tarján település jó gazdasági mutatókkal rendelkezik. Köszönhető ez egyrészt a településen működő több, mint 400 vállalkozásnak, a pályázati lehetőségek évek óta történő maximális kihasználásának, illetve a településen élők összefogásának, a civil szervezetek és egyesületek,

alapítványok hatékony működésének. A helyi és a nemzetiségi önkormányzat, illetve az egyesületek is sikeresen ápolják a határon túli, nemzetközi kapcsolataikat.

A településen működik egy 4 csoportos óvoda, 300 tanulókat oktató általános iskola, könyvtár, önkormányzati főzőkonyha, védőnői szolgálat, házi orvos és házi gyermekorvos, fogászati alapellátó, gyermekjóléti szolgálat és családgondozó, közösségi színtér 4 területtel. Egyesületi formában működik idősek otthona is.

A lakosság jelentős része német nemzetiségű (sváb), akik büszkén őrzik hagyományaikat, népszokásaikat, ápolják német kapcsolataikat nem csak az egyéni emberek, hanem az egyesületek, alapítványok, a helyi és nemzetiségi önkormányzati szinten is.

4.) A lakosságszám alakulása

A településen a lakosságszám tizenévi óta – kisebb-nagyobb intenzitású – emelkedést mutat. Az óvodás kortól el nem érő gyermekek száma jelenleg 107 fő. Az elmúlt 1-2 évben közel 70 db építési telek jött létre a településen, amelyeknek értékesítése 100%-ban megtörtént. Ennek eredményeként a következő 2-3 évben a lakosságszám erős emelkedése várható.

5.) Ellátási formák:

gyermekek napközbeni ellátása (alapellátás)

6.) A bölcsőde feladata

A bölcsőde feladata: a családban nevelkedő 3 éven aluli kisgyermekek napközbeni ellátása keretében szakszerű nevelés-gondozás, harmonikus testi, érzelmi, szellemi fejlődésük segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A Gyvt. 42/A.§-a alapján bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható, ha a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig, ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek 4. életévének betöltését követő augusztus 31-éig. Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

Szakmai Programunkban figyelembe vesszük a *Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjában* meghatározott alapelveket és ezek gyakorlatban való alkalmazását.

7.) A bölcsődei ellátás alapelvei

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint mindezt erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében a szülők számára igyekszünk lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe. Célunk, hogy a gyermekek szívesen járjanak bölcsődébe, érezzék jól magukat a gyermekközösségben.

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család egy élő rendszer, amelybe a gyermek beleszületik, ahol tudattalanul is elsajátít bizonyos szokásokat, átveszi a család kultúráját. A családra minden hatással van, mindig minden változik körülöttünk, minden mindenre hatással van. A család, mint élő rendszer igyekszik homeosztázisát fenntartani. Vagy ellenáll a változásnak, vagy alkalmazkodik hozzá. Hogy a változástól pozitívan vagy negatívan jön ki, az attól függ, hogy mennyire erős a család, illetve milyen erős az őt körülvevő támogató környezet. Bármilyen fajtájú családról beszélünk (pl. klasszikus, egyszülős, patchwork stb.), feltétel nélkül el kell azt fogadnia a bölcsődének, és a család erősségeire támaszkodva, hozzá alkalmazkodik kell gyermeket segíteni a fejlődésében. A családokat a családlátogatás során, bölcsődébe való jelentkezésükkor, szülőcsoportos beszélgetéseken, családi programokon, a gyermek reggeli és délutáni átadásakor tudjuk megismerni. Ha egy család jelzi, hogy segítségre van szüksége, tanácsadást tudunk biztosítani. Ha a gyermek olyan tüneteket produkál, amire reagálni szükséges, megpróbáljuk a családot bevonva segíteni, és felajánljuk számukra a megfelelő szakembert.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

Minden kisgyermek más és más, így a fejlődésük is különbözőképpen és különböző ütemben megy végbe. Nagyon fontos szem előtt tartanunk kisgyermeknevelőként is és szülőként is, hogy a gyermek fejlődését nem szabad siettetni, hagyni kell azt a saját ütemében haladni. Előfordulhat azonban, hogy a fejlődés valamiféle akadályba ütközik. Ha a szülő, illetve a

kisgyermeknevelő észreveszi a fejlődésben való elmaradást egy vagy több területen is, fontos a gyors intézkedés. A kisgyermeknevelő szól a szülőknek fogadóóra keretében, illetve szól a gyógypedagógusnak, pszichológusnak, aki játék közben és külön foglalkozáson is megfigyeli a gyermeket. A dolgozók szemléletének alakítására szolgálnak a továbbképzések, értekezletek, szakmai megbeszélések, kötetlen beszélgetések.

A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye és ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

Bölcsődei nevelés-gondozásunk értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

Családorientált nevelés – a bölcsőde a családi nevelést segítő, kiegészítő feladatokat lát el

Gyermekközpontúság – a kisgyermek érdekeit helyezük előtérbe

Nevelésközpontúság – hangsúlyozzuk a játék, a nevelés elsődlegességét

Fejlődésközpontúság – az egyéni fejlesztés egyénre szabottságát biztosítjuk

Együttműködés kialakítására törekvés – a gyermek fejlődése érdekében szoros együttműködésben dolgozunk az egyes szakszolgálatokkal

Az egyéni bánásmód érvényesítése

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik társaiétól.

A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját” nevelő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és hely-állandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozás több részfeladatból álló összetett, kötött tevékenység. A gyermek számára egyfajta elvárást jelent, ezért a felnőttek a gondozást a gyermek aktivitására építve, vele együttműködve kell megvalósítani, hogy elkerülje a konfliktusokat, feszültségeket, frusztrációt. A jó minőségű gondozás feltétele a megfelelő tárgyi, környezeti, személyi adottságok megléte, a jó napi- és munkarend, melyben megteremtődhet a nyugodt, harmonikus légkör az intézményben. A jó gondozás során kielégülnek a gyermek pszichés szükségletei is, megélheti az intimitás, biztonság, komfortosság érzését, szeretetre való képességét, kompetenciáját, hiszen rá figyelnek, vele foglalkoznak, kialakulnak a „jó szokások.”

A gyermeki kompetenciaképzés támogatása

A fejlődés során a gyermek kompetenciája, személyes képességeinek megtapasztalása fokozatosan alakul ki. Az érzelmi és szociális kompetenciájának optimális fejlődéséhez, elengedhetetlen a felnőttel való, szeretetre épülő bensőséges jó kapcsolata, „egymásra hangolódásuk.” A felnőttnek, mint modellnek ebben óriási felelőssége van, a gyermek szükségleteire jól kell reagálnia, szükség van a megfelelő interakciókra, kommunikációra. A korai életévekben szerzett érzelmi tapasztalataink mintái lesznek később a másokkal való viszonyainknak.

Az aktivitás, az önállóság segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés

állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

Kisgyermeknevelők az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatással, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segítik a tanulást.

Feladatunk, hogy

- örömteli és felszabadult bölcsődei életet biztosítsunk,
- önálló, önbizalom-teli gyermeki személyiséget neveljünk,
- olyan szociális magatartást fejlesszünk ki, amely megértésen, segítségen és tiszteleten alapul,
- elősegítsük a harmonikus személyiség kibontakozását.

8.) A felvétel rendje

A bölcsődében minden év májusában – az óvodai beiratkozást követően – fogadjuk a szülőket a beiratkozásra, de lehetőséget biztosítunk azok számára is, akik későbbi időpontra tervezik gyermekük bölcsődei elhelyezését. A felvétel a szülő (törvényes képviselő) írásbeli kérelme alapján történik.

A nevelési év közben jelentkezők számára csak szabad férőhelyek esetében tudunk ellátást biztosítani.

1.

Bölcsődei ellátás keretében a felvételnél előnyt élvez,

1. akinek szülője/törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban van, vagy
2. akinek szülője/törvényes képviselője igazolja, hogy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll vagy foglalkoztatásáról szándéknyilatkozatot nyújt be,
3. akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
4. akit egyedülálló szülő vagy időskorú személy nevel, vagy
5. akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek,
6. akinek a szülője/törvényes képviselője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A bölcsődei felvételre a szülő önkéntesen kérheti, de az egyetértésével kezdeményezheti még:

- védőnő
- házi gyermekorvos

- gyermekjóléti szolgálat
- gyámhatóság

A felvételhez szükséges dokumentumok:

- Munkáltatói igazolás a szülők munkavégzéséről
- Gyermek lakcím kártyája
- Gyermek Társadalombiztosítási azonosító jele (TAJ kártya)
- Gyermek egészségügyi-, védőoltási kiskönyve

Csatolandó okmányok speciális esetekben:

- tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolás,
- az illetékes munkaügyi központ igazolása a munkaerő-piaciképzésen való részvétel idejéről,
- a szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolás,
- egyedülállóság esetén a Magyar Államkincstár igazolása az emelt családi pótlék folyósításáról,
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozat,
- a családban nevelt három vagy több kiskorú gyermek esetén a Magyar Államkincstár igazolása az emelt családi pótlék folyósításáról

A felvétel eredményéről a szülőket írásban tájékoztatjuk, majd a felvételt követően a szülők írásban és szóban információt kapnak a bölcsődei ellátásról, házirendről, szülői értekezlet időpontjáról.

A bölcsődei ellátásról szóló tájékoztató tartalmazza:

- bölcsődei ellátás tartalmát, feltételeit, elérhetőségeit
- bölcsőde és család közti kapcsolattartási formákat
- a gyermekre vonatkozó kötelezően vezetendő nyilvántartásokat (bölcsődei egészségügyi törzslap, üzenő füzet, TAJ alapú (KENYSZI) nyilvántartás, napi létszámjelentés stb.)
- az érték- és vagyonmegőrzés módját
- az intézmény házirendjét
- panaszjog gyakorlásának módját
- a fizetendő térítési, illetve gondozási díjat
- a törvény alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz szolgáltatandó adatokat
- nyilatkozatot a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállt változásokról
- adatvédelmi szabályokat

9.) Intézményi térítési díj

A bölcsődei ellátásért a Gyvt. vonatkozó rendelkezései, valamint a fenntartó, Tarján Község Önkormányzati Képviselő-testületének döntése alapján intézményi térítési díjat kell fizetni. Az intézményi térítési díj a fenntartó döntése és a jogszabályi előírásoknak megfelelően külön került megállapításra az étkezés, és a gondozás vonatkozásában. Ezek figyelembevételével a szakmai vezető konkrét összegben állapítja meg a személyi térítési díjakat a hatályban lévő kedvezményi jogosultságok alapján, melyek a következők:

- Térítésmentesen biztosítjuk az ellátást
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek
 - b) a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek,
 - c) a három- vagy többgyermekes család gyermeke,
 - d) az átmeneti gondozásban lévő gyermek,
 - e) az ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermek,
 - f) a nevelésbe vett gyermek,
 - g) a védelembe vett gyermek számára.
- Ingyenes étkezésben részesítjük azokat a családokat, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáruddal csökkentett összegének 130%-át

Az igénybe nem vett étkezésre befizetett díjat túlfizetésként jóváírjuk a következő hónapban, vagy az ellátás megszűnésekor visszautaljuk a befizető részére.

A bölcsődei ellátás megkezdése előtt a szakmai vezető Megállapodást köt a szülővel, mely a következő kötelező elemeket tartalmazza:

- a gyermek és a szülők/törvényes képviselő személyazonosító adatai
- az ellátás kezdetét, időtartalmát (határozott, vagy határozatlan megjelöléssel),
- a gyermek számára nyújtott szolgáltatások és ellátások tartalmát, módját,
- a személyi térítési díj megállapítására és megfizetésére vonatkozó szabályokat,
- az ellátás megszűnésének módját,
- a felek jogait, kötelességeit.

10.) Nyitva tartás

A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek/törvényes képviselőinek a munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre, illetve a visszautazás időtartamát.

Bölcsődénk reggel 6.00 órától 16.30 óráig tart nyitva.

11.) Intézményünk minőségpolitikája

Munkánk során fontos célunk az eredményesség minél magasabb színvonalának elérése.

A szülők és gyermekek igényének a megváltozott elvárások szerinti kielégítése.

Irányvonalunk: az ellátás minősége.

12.) Célunk

A hibák feltárása és megszüntetése, hiszen a szakma belső igénye az, hogy a legkorszerűbb gondozás-nevelés feltételeit megteremtse. Az elvárás kettős: az ellátottak elégedettsége és a szakmai megfelelés.

Célokat tűzünk ki, mérjük a célok elérését, elemezzük az eltéréseket, intézkedéseket teszünk a változásokra a cél elérése érdekében.

Ellenőrizzük az intézkedéseket, hogy azok mennyire hozzák meg a kívánt eredményt.

Szemponatok a cél eléréséhez

- Korszerű elveken alapuló gondozás, nevelés biztosítása
- A gyermek egyéni szükségleteinek kielégítése
- Szakmai tudásunk és ismereteink bővítése, fejlesztése
- A munkatársak motivációja, elégedettsége
- A szülők együttműködése, támogatása

13.) Intézményi filozófiánk

„A nevelésben a kisgyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldől az ember sorsa – jóformán egész életére.” (Kodály)

Bölcsődénkben egységes szakmai elvárások érvényesülnek: kiemelt szerepet kap a gyermekközpontú szemlélet, a biztonságérzetet nyújtó harmonikus légkör. Elhivatottságunkat munkánk és a gyermekek iránt a szeretet kell, hogy táplálja.

Mit nyújt a bölcsőde a gyermekeknek?

- Állandóságot, hiszen amíg a gyermek bölcsődés, nevelője és a csoportszobája állandó
- Jól felépített napirendet, ami által a megfelelő életritmus kialakul
- A szabad levegőn való tartózkodást, mozgást, játékot
- Társas együttélés szabályainak megismerését, elsajátítását
- Sok mese, dal, mondóka, játék segítségével a beszédfejlődést, a szókincs gyarapodását

14.) Az igénylők, és a személyes gondoskodást végző személyek jogai és kötelességei

A gyermeknek joga van, hogy

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzetek elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez,
- sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságát tiszteletben tartsák,
- a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön.

A szülő joga, hogy

- megválassza az intézményt, amelyre gyermeke nevelését, gondozását bízta,
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét,
- megismerje a nevelési, gondozási elveket,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a gyermeke nevelőjétől,
- véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban (a javaslatnak illeszkednie kell a jogszabályi feltételekhez és a szakmai módszertanhoz),
- megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy

- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,
- a fizetendő személyi térítési díjat időben rendezze,
- az intézmény házirendjét betartsa.

15.) A Házirend tartalma

Intézményünk házirendje a gyermekek bölcsődei életrendjével kapcsolatos rendelkezéseket foglalja magába, hogy biztosítani tudjuk számukra a nyugodt, kiegyensúlyozott bölcsődei gondozást-nevelést.

A házirend az alábbi elemeket tartalmazza:

- A házirend hatályát
- A gyermek bölcsődei felvételének rendjét az ellátás megszűnését
- A felvételhez szükséges dokumentumokat
- A nevelési év rendjét, nyitva és zárva tartás idejét
- A gyermekek átadását, hazavitelét
- Gyermeki és szülői jogokat és kötelességeket
- Egészségügyi szabályokat
- A gyermekekre vonatkozó védő-óvó előírásokat
- A bölcsődei helyiségek használati rendjét
- A gyermekek ruházatát a bölcsődében
- A bölcsődébe behozható eszközök rendjét
- A szülők tájékoztatásának és a panaszgyakorlásnak a módját
- A szülőket terhelő fizetési kötelezettségeket

A házirend tervezetét a bölcsőde dolgozóinak javaslatai alapján a bölcsőde szakmai vezetője készíti el. A házirend a gyermeköltözőben kifüggesztve, a bölcsőde szakmai vezetőjénél és az irattárban tekinthető meg. Az újonnan elfogadott vagy módosított házirend előírásairól a vezetőnek tájékoztatni kell a szülőket.

A szülők számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy bármikor nyomon követhessék gyermekük bölcsődei ellátását, ezáltal betekintést nyerhetnek a mindennapos nevelői, gondozói munkába.

A bölcsődében használt dokumentációk megtekintésére, a Szervezeti és Működési Szabályzat és Szakmai Program megismerésére lehetőséget adunk.

A Házirend tartalmát a szülőkkal megismertetjük. A felvételi határozatok kiküldésével együtt a szülő részére e-mail-ben eljuttatjuk.

Az intézmény honlapján lehetőséget biztosítunk arra, hogy a bölcsődei információkról, szolgáltatásokról, programokról a szülők tájékozódni tudjanak.

16.) A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Az intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban csak olyan személy állhat, akivel szemben nem áll fenn a Gyvt. 10/A.§ (1) bekezdés *a)-e)* pontjai szerinti kizáró ok. Az intézmény dolgozóit, szakmai vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig.

A dolgozók személyes adatai a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeltek.

A kisgyermeknevelő joga, hogy

- alakítsa a bölcsőde életét, a gondozási-nevelési elveket, megfelelő módszereket önállóan alkalmazza,
- a munkájához szükséges feltételek biztosítva legyenek,
- részt vegyen továbbképzéseken, kutatásokban, munkájának eredményességét szolgáló kísérletben,
- a gondozási-nevelési feladatokat a szakmai elveknek, a törvényben és a jogszabályokban rögzített bér- és munkaügyi előírásoknak megfelelően, meghatározott munkaidőben, a szakmai vezető irányításával és ellenőrzése mellett lássa el.

A kisgyermeknevelő kötelessége, hogy

- tiszteletben tartsa a gyermek személyiségét és jogait,
- együttműködjék a családdal, tiszteletbe tartsa a családi nevelést, etikusan kezelje a családról szerzett információkat,
- hivatásbeli kötelességként végezze gyermekvédelmi feladatát,
- kiemelt gondossággal, felelősséggel foglalkozzék a hátrányos helyzetük miatt rászorulókkal,
- folyamatos önképzéssel és továbbképzéssel biztosítsa naprakész szakmai ismereteit.

17.) Személyi feltételek

Csoport	Intézményvezető	szakmai vezető (csoportban dolgozó)	sgyermeknevelő	bölcsődei dajka
Katica	1 fő	1 fő	1 fő	1 fő
Süni			1 fő	1 fő

18.) Tárgyi feltételek

Bölcsőde helyiségei:

- Előtér, szülői váró gyermekek átvételére, átadására
- Gyermeköltöző 1 db
- Fürdő 1 db
- Csoportszoba 2 db
- Tálalókonyha 1 db
- Játsszóudvar

A helyiségek játék-, eszköz-felszereltsége megfelelő: a bölcsődés korosztálynak megfelelő minőségű, színes, érdeklődés-felkeltő.

A játszóudvar betölti funkcióját, a gyermekek szabad levegőn történő játékához szükséges mozgásteret megfelelően biztosítja.

Nagyméretű játszóeszközök kivételével minden gyermeknek jut azonos típusú játék, ami ennél a korosztálynál elengedhetetlen.

19.) A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

A bölcsőde kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül

A bölcsődei hálózat fontos intézményei, szakmai központjai a regionális módszertani bölcsődék, melyeknek feladata az egyes bölcsődék szakmai működésének segítése és folyamatos figyelemmel kísérése.

Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenőmentesebbé válhat.

A két bölcsődei csoport és az óvoda közös intézményként működik, a bölcsődés korú gyermekek ellátása a bölcsődei nevelésre-gondozásra vonatkozó elvi, szakmai-módszertani előírások alapján, személyi és tárgyi feltételek biztosításával történik. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló együttműködés.

Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba

kerülnek/kerülhetnek (többek között: védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, családsegítő központ, szükség esetén területi gyermekvédelmi szakszolgálat, gyámhatóság, nevelési tanácsadó).

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást segítheti.

20.) A bölcsődei élet megszervezésének formái

Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a gondozónók közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudásával, tapasztalatával tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében, a szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételi (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák: beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenő füzet, családlátogatás, csoportos kapcsolattartási formák; szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, stb. Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni közülük.

Szülői értekezlet

Bölcsődénkben a felvételt nyert gyermekek szüleinek szülői értekezlet megtartására kerül sor. A szülők széleskörű tájékoztatást kapnak többek között a gyermek beszoktatásával, a bölcsődei élet szervezésével, a házirenddel, a panaszjog-érvényesítéssel, a későbbi együttműködési megállapodás megkötésével kapcsolatosan. Részletes információ-adás történik a beszoktatásról, az adott csoport integrált jellegéről, a bölcsődei mindennapokról. A napirendről való tájékoztatás és a szülők közötti párbeszéddel megtörténik a beszoktatási sor

felállítás. A szülők szűkebb körben bátrabban tudnak kérdezni, esetleges aggodalmaikat megosztani.

A **családlátogatás célja**: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerül sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje a kisgyermeknevelőt, akire gyermekét bízta.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is, az ok kutatása nélkül).

Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel együtt történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A szülő jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek; nyugtalanság, sírás, tiltakozás; a szülőhöz való fokozott ragaszkodás; a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások; stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását.

A gyermek terhelése fokozatos kell, hogy legyen: általában 10 nap a minimum beilleszkedési idő, egy hónap, mire elfogadja a gyermek a helyzetet, és jól érzi magát, de a teljes adaptáció 3 hónap is lehet. A szülő részéről fontos a módszer elfogadása, és együttműködő részvétel.

A beszoktatáshoz beszoktatási tervet készítünk. Az első napokban a szükséges gondozási műveleteket a szülő végzi, hogy a kisgyermeknevelő mindent alaposan megfigyelhessen, és tudja utánozni az anyát, ezzel is megkönnyítve a gyermek életében zajló változást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerének eredményessége abban rejlik, hogy a gyermek számára a család és a bölcsőde aktív együttműködésével teremődnek meg a feltételek a bölcsődei élet elfogadására.

A szülőknek sokszor nehezebb ez a leválási időszak, mint a gyermeknek, ezért tekintettel kell lenni arra, hogy a bizalom kiépítése a szülőkben legalább olyan fontos, mint a beszoktatás módszertana. A kisgyermeknevelők az egész családot, nem „csak” a gyermeket segítik.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid információcsere a gyermek érzelmi állapotáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról, valamint az egyéni kérések meghallgatása, nevelési

kérdések egyeztetése. A beszélgetéseket a pozitívumokra kell helyezni, de a negatívumokról is tényszerű tájékoztatást kell adni, betartva az etikai szabályokat.

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésszereplő bővítésére. A kisgyermeknevelőtől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

A szülőcsoportos beszélgetések bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal, és igény szerint szervezett tematikus beszélgetések. Ezen alkalmakkor a kisgyermeknevelő csak megerősíti a pozitív gondolatokat, illetve helyes mederben tartja a beszélgetést.

A csoportos beszélgetés támogató:

- egyszerre több helyről is kaphat a szülő segítséget
- lehetővé teszi új viselkedések kipróbálását védett környezetben
- erősíti a személyes kompetenciát
- összetartozás érzését erősíti, nincsenek egyedül problémáikkal
- rájönnek, másnak is vannak ugyanilyen jellegű problémái
- a csoportban megélt tapasztalatok viselkedésváltozásra sarkallnak

A jó szülőcsoportos beszélgetés léggörénél megvalósítjuk

- a másik ember tiszteletét
- feltétel nélküli elfogadását
- a pozitív érdeklődést, odafordulást
- az aktivitás segítését
- az empátiás megértést
- a hitet abban, hogy a szülő képes megoldani a gondjait
- az előítélet-mentességre való tudatos törekvést

Indirekt kapcsolattartási formák

A szülők tájékozódhatnak, kapcsolatot tarthatnak az írásbeli tájékoztatókon (üzenőfüzet, falújság, hirdetőtáblák, honlap, közösségi oldalak) keresztül. Bölcsődénk honlapja elérhető a fenntartó honlapján <https://tarjan.hu/> keresztül.

A **szervezett programok** a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése, továbbá a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében.

Több fajtájuk lehet, pl.: előadás, beszélgetés neves szakemberrel a szülőket érdeklő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel. Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

21.) A bölcsődei nevelés-gondozás sajátosságai

„Saját nevelő”- rendszer

A „saját nevelő”- rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A nevelés-gondozás mellett az állandó nevelő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, a gyermek törzslapját, naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a nevelője (felmenőrendszer). A „saját nevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: részint azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, részint azért, mert a vegyes korcsoport előnyei (a nagyok húzóerőt jelentenek a kicsiknek, a kicsikkel való együttlét során empátiájuk, toleranciájuk nő) a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban. Bölcsődei csoportjaink létszáma maximum 8 fő lehet.

Napirend

A nevelési módszereink megvalósításának elengedhetetlen feltétele

- jól szervezett napirend
- a korosztályra kifejlesztett korszerű táplálkozás
- a jó tárgyi felszereltség (játékok, fejlesztő eszközök, bútorok, udvar)
- a jól képzett szakemberek
- a gyermekcsoport ideális létszáma

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül a rutinszerűen egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság, a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele. Igyekszünk úgy dolgozni, hogy minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság. A csoportok napirendjéről a szülőket írásban és az átadóban tájékoztatjuk.

Őszi napirend (terv)

6.00-7.50	Gyermekek folyamatos érkezése, közben szabad játékos tevékenység a csoportszobában (A kisgyermeknevelő tájékozódik a szülőtől az előző napi délutáni, esti és éjszakai eseményekről, segíti a szülőtől való elválást, valamint a helyes szokások kialakulását, pl. reggeli kézmosás.)
7.50-7.55	Előkészület a reggelihez, bilizés, wc-zés, tisztálkodás
7.55-8.15	Reggeli (A gyermekek reggeliztetése közben a kisgyermeknevelő biztosítja a családi étkezést, elősegíti a gyermekek önállósodási törekvéseit.)
8.20-9.30	Játék a csoportszobában/udvaron (testmozgás, alkotójáték, éneklés, mondókázás). A kisgyermeknevelő a szabad játék mellett felkínál különböző tevékenységeket is, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, mozgás-, zenei, szociális fejlődését ének, mese, mondóka-vers, alkotójátékok.
9.30-9.40	Tízórai elfogyasztása (Folyadék vagy gyümölcs kínálása a csoportszobában vagy az udvaron.)
9.40-10.50	Szabad játékos tevékenység időjárástól függően a szabadban, udvaron (bicikli, homokozó játékok), illetve a csoportszobában

- 10.50-11.05 Folyamatos bejövetel, előkészület az ebédhez, bilizés, wc-zés, tisztálkodás
- 11.25-11.45 Ebéd(A kisgyermeknevelő segíti a gyermekek önálló, kulturált étkezési szokásainak kialakítását, a családi légkörű étkezést, biztatja az ismeretlen ételfajták megismerésére.), majd folyamatos fogápolás, tisztálkodás, előkészület a pihenéshez
- 11.45-14.15 Pihenő idő, alvás (A pihenés, a nyugodt, kiegyensúlyozott alvás feltételeinek megteremtése, alváshoz szükséges „kellékek” biztosítása a gyermekek számára.)
- 14.15-14.30 Ébredés sorrendjében bilizés, wc-zés, tisztálkodás, előkészület az uzsonnához (Ébredés után a gyermekek öltözködésénél a kisgyermeknevelő segíti az önállósodási törekvéseket elegendő idő biztosításával)
- 14.30-14.50 Uzsonna (A kisgyermeknevelő biztosítja az önállósodási törekvéseket, elősegíti a családi étkezési légkört a gyermekek számára.)
- 14.55-16.30 A gyermekek hazaadása, közben folyamatosan szabad játéktevékenység szobában
- 16.30- Bölcsőde zárása

22.) A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde az első gyermekintézmény, amellyel a szülők kapcsolatba kerülnek, ezért támogatásuk kiemelt feladatot jelent. A gyermek bölcsődébe kerülésével a család egy új életciklusához érkezik, amely változással megbirkózni nem könnyű.

A jó kapcsolat kiépítéséhez szükséges a kölcsönös bizalmon alapuló, nevelő partneri kapcsolat kiépítése. Szem előtt kell tartani, hogy legjobban a család ismeri a gyermek szokásait, igényeit, és további tartós szereplői életének a szülők lesznek, nem az intézmény. Ezért fontos, hogy szaktudásunkat, ismereteinket, tapasztalatainkat a szülők igényeihez mérten közvetítsük.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészségvédelem és egészséges életmód kialakításához a szakemberek feladata a gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása. A személyes, egyéni bánásmód alkalmazásával történő gondozás során biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét, közvetítjük a higiénés szokásokat, mely által jó,

kielégítő érzelmi állapotban tudnak tevékenykedni. A jól megszervezett napirend segíti, hogy a gyermekek bölcsődei napjai nyugodtak, derűsek, szeretetteljesek legyenek.

A prevenció érdekében, ha szükséges, szakemberek segítik a bölcsőde munkáját. A gyermekorvos a kisgyermeknevelő mellett nyomon követi a kisgyermek fejlődését, heti rendszerességgel látogatja a bölcsődét. A beszoktatást követően, majd havonta, később félévente részletes orvosi vizsgálatot végez. A vizsgálatot dokumentálja a gyermek egészségügyi törzslapján. A tapasztalatokat megbeszéli a kisgyermeknevelővel, a szülővel, szükség esetén a gyermek háziorvosával. Minden esetben figyelemmel kíséri a kötelező és nem kötelező védőoltásokat is.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A fejlődés elősegítéséhez a kisgyermeknevelőnek ismernie kell a személyiséget építő belső folyamatokat, amelyek a gyermekekkel való kapcsolatában alakulnak, formálódnak. Az ő közvetítésével zajlik az értékek, normák, szabályok, szokások, megfelelő viselkedési jellemzők kialakulása, ezért a kisgyermek és a gondozók közötti interakciók, kapcsolatuk minősége, a gondozók érzelmi állapota meghatározóak. A gyermek szükségleteire jól reagáló, jó minőségű ellátás és érzelmileg gazdagon színezett kapcsolat, az ennek megfelelő interakció, kommunikáció képes jól támogatnia gyermek sikeres szocializációját, szociális kompetenciáinak fejlődését. A kommunikáció során fontos a sok dicséret, pozitív megerősítés, az érthető és világos szabály rendszer kialakítása. Az együttlétek során érvényesüljön a tolerancia, empátia. A beszédfejlődés érdekében a helyes, tiszta nyelvhasználat, inger gazdag környezet, a sok mese, mondóka, ének és vers elengedhetetlen.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A gondtalan, konfliktusmentes játékidő megteremtéséhez nagy szükség van a megfelelő környezet kialakítására, ami legyen biztonságos, tevékenységre serkentő, minél több tanulási lehetőséget kínáló és esztétikus. A gondozás és nevelés elválaszthatatlan egységet alkotnak, így a nem kis gondozási időben is ismereteket nyújt, segíti a tájékozódást, és a tapasztalatok, élmények feldolgozását a kisgyermeknevelő. A közös tevékenységek során fontos az odafigyelés, elismerés, ötletadás, az együttjátás öröme, a viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önállóság és kreativitás támogatása, és nem utolsósorban a folyamatos pozitív megerősítés, személyre szóló dicséret alkalmazása.

A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A bölcsődei nevelésre jellemző, hogy nem azonos elvárások mentén gondozzuk a gyermekeket, hanem figyelembe vesszük az egyéni ritmusukat, otthon kialakult szokásaikat. A gyermek kibontakozó képességeit, kompetenciáit megerősítjük, kedvet teremtünk minél több tapasztalatgyűjtéséhez, tanuláshoz, melyek során fontos a kisgyermeknevelő szeretetének, elfogadásának, pozitív odafordulásának megtapasztalása a gyermek részéről. A helyes életritmus, a szabályos napirend megkönnyíti a gyermekek számára a megszokást, az alkalmazkodást, fokozza biztonságérzetüket, így a későbbiekben sokkal nyugodtabban és aktívabban tudnak játszani.

Mindezen ismeretek birtokában mi, bölcsődei szakemberek törekszünk arra, hogy ez a rendszeresség továbbra is megmaradjon a gyermek életében. Arra kérjük a szülőket, fogadják el, hogy nekünk több gyermek igényét kell figyelembe venni akkor, amikor összeállítjuk intézményünk napirendjét. Egy közösségben hasonló korú gyermekek nevelkednek, és a csoportban való nevelkedés esetén még nagyobb jelentősége van a játékidő, a gondozási műveletek és az alvásidő gondos és pontos megszervezésének, egyensúlyának. A bölcsődés korú gyermekek még nem képesek hosszú ideig várakozni. Azt azonban fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek megtalálja a saját helyét a napirenden belül, hogy az egyéni igényeik kielégüljenek, és jól érezzék magukat a társaik között.

Tanulás

A tanulás kifejezést klasszikus értelemben a bölcsődében nem használjuk, a kisgyermek számára minden tapasztalatszerzési lehetőség tanulás. A gondozás során a gyermek kompetenciájának megfelelően folyamatosan ügyesedik, fejlődik. A játéktevékenység során is minden helyzetben van lehetősége a tanulásra, ezért feladatunk, hogy játéka elmélyülhessen. Feladatunk biztosítani számára az aktív tevékenységet, a jó egészségügyi és pedagógiai szempontoknak megfelelő játékparkot. A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a gondozónő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók.

Gondozás

A gondozás azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyekkel a felnőtt a gyermek alapvető szükségleteit elégíti ki, amely meghatározza a gyermek közérzetét önmagához, az őt gondozó személyhez és másokhoz, valamint a környező világhoz fűződő kapcsolatát. A jó gondozás feltétele a nevelés hatékonyságának. A gondozás minden helyzetében egyfajta nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak csak a gondozási tevékenységekre. A bensőséges, pozitív interakciós helyzetek, amelyben a kisgyermek személyes megerősítéseket, dicséretet és biztatást kap, növelik a gyermek együttműködési kedvét. Biztosítsunk számára elegendő időt, önállósági törekvéseit türelemmel, elfogadással, pozitív visszacsatolásokkal segítsük, hogy személyisége megfelelően alakuljon. A bensőséges interakciós helyzetet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a felnőtt figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérrel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem jár elmarasztalás. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a gyermekről adott jelzések kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

Szobatisztaságra nevelés

A szobatisztaság szomatikus feltétele, hogy a gyermek elég érett legyen ahhoz, hogy az ingerét képes legyen tudatosítani és (szabályozni) visszatartani, míg a bilihez, WC-hez ér, valamint biztosan tudjon ülni, állni, járni, levetkőzni. Pszichikus feltétele pedig, hogy maga akarjon szobatiszta lenni, nem a felnőtt, melyhez szüksége van bizonyos akarati és értelmi szintre. A szobatisztaság kialakítása történhet a felnőtt kezdeményezése alapján, mikor is felkínáljuk a gyermeknek a bilit, WC-t, felkeltjük az érdeklődését, kedvet csinálunk hozzá, s mikor ez sikerrel járt, a további folyamatot a gyermek kezdeményezésére építjük; ill. történhet a gyermek kezdeményezésére, amelyben a felnőtt csak szóval, felvilágosítással támogatja a folyamatot. A kisgyermeknevelő jó kommunikációja ekkor különösen fontos: ne sűrűsítse, hanem dicsérje sokat a gyermeket, építsen bizalmi kapcsolatukra, folyamatosan alkalmazzon pozitív megerősítéseket. A folyamat sok türelmet, rugalmasságot, tapintatot, megértést és figyelmet igényel.

Öltözködés

Ebben a gondozási műveletben figyelembe vesszük a gyermek mozgásfejlettségét. Az állni nem tudó gyermeket pólyázó asztalon, a már állni tudó gyermeket pedig kispadon, vagy vastag szivacson öltöztetjük a kompetenciáit és egyéni sajátosságait figyelembe véve, elég időt hagyva önállósági törekvéseinek. Az öltözködés folyamata örömforrás a gyermek számára, jó lehetőség ismeretei bővítésének, valamint a higiéniai, esztétikai nevelésének megvalósítására.

Alvás, pihenés

A gyermekek zavartalan fejlődésének egyik alapfeltétele az életkorának megfelelő tartalmú alvás, pihenés, mely során biztosítottá válik az idegrendszer és az egész szervezet regenerálódása. A pihentető alváshoz biztosítani kell a személyi és tárgyi feltételeket. A gyermek a szeretett személy közelében biztonságban érezze magát, minden szükséglete ki legyen elégítve, ébrenléti idejét aktívan tölthesse el, és a helyállandóságot is biztosítani kell számára.

Levegőzés

A napirenden belül minden alkalmat kihasználva, napi rendszerességgel biztosítjuk a gyermekek számára a szabadban való játszás lehetőségét. A levegőztetés az élet nélkülözhetetlen eleme, az egészséges fejlődés feltétele, mely szinte az év minden napján biztosítható. A bölcsőde saját játszóudvarral rendelkezik. A mobil és rögzített játékok elkülönítetten kerültek telepítésre az óvodás gyermekek játszóudvarától.

Mosakodás, öltözködés

A mosakodás során igyekszünk kialakítani a higiénés szokásokat, a bőr épségének és az egészségnek a megőrzését, illetve az erre való igény megteremtését. Fontos, hogy a mosakodási műveletek szokássá váljanak a gyermek számára étkezés előtt, WC használat után, játék, vagy egyéb tevékenység után.

A törülköző használata személyes példamutatással történik.

A tükör előtti testnézegetés, a fésű használata lehetőséget biztosít a mozdulatok gyakorlására, a testséma felismerésére. Ehhez egész alakot mutató tükör felhelyezését biztosítottuk.

A gyermekek bölcsődei ruhájáról a szülő gondoskodik. A gyermek aktív játékát, és a jó komfortérzetét befolyásolja az, hogy milyen ruhát visel a bölcsődében, ezért a szülőnek segítünk abban – szóban és szórólapon –, hogy milyen ruházata legyen a gyermeknek.

Az öltözködéshez, vetkőzéshez elegendő időt biztosítunk, tevékenységüket közvetve, vagy közvetlen módon segítjük. Fűzést, gombolást, már játék közben is gyakorolhatják.

Étkezés

Az egészséges életmódra nevelés egyik fontos területe az étkezés. Bizonyított tény, hogy a helyes táplálkozási szokások már kora gyermekkorban alakulnak ki és egy egész életre kiható eredménye van. Ezért tartjuk fontos feladatunknak a gyermekek táplálását, az önálló étkezés tanítását, a helyes étkezési szokások kialakítását. A szokások kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk, különösen a rágásra, ivásra, pohár-, kanál-, szalvétahasználatra. Étkezéseknél figyelembe vesszük a gyermeki kompetenciát. Minden gyermek a saját szükségletének megfelelő mennyiséget fogyaszt el a felkínált ételből. Szem előtt tartjuk, hogy lehetőséget biztosítsunk az önálló étkezésre való törekvésben, szükség szerint segítséget nyújtunk. Biztosítjuk a nyugodt légkört és a megfelelő időt az étel elfogyasztásához.

A gyermekeket koruknak és fejlettségüknek megfelelően a gondozási sorrendet figyelembe véve asztalnál ülve étkeznek. Az étel kínálása előtt a kisgyermeknevelő megkóstolja az ennivalót, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy az megfelel a gyermek igényeinek. A gyermekek – kézmosást követően – játékból érkeznek az asztalhoz, saját helyükre ülnek. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít és tálal.

A bölcsődében a gyermekeknek napi 4×-i étkezést biztosítunk a helyi önkormányzat főzőkonyhájáról.

Az étlapot az óvoda élelmezésvezetője és a bölcsőde szakmai vezetője közösen állítja össze, figyelembe véve a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendeletben leírt bölcsődére vonatkozó közétkeztetési szabályokat. Az étlapokat időnként a gyermekorvos ellenőrzi, véleményezi. Az étlap az átadó helyiségben jól látható helyen kifüggesztésre kerül.

Fogápolás

A fogszuvasodás megelőzése érdekében fontosnak tartjuk a fogápolást, a helyes szájöblítést, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását ebben az életkorban. Célunk az egészséges fogfejlődés, a fogazat védelme, a fogmosás igényének kialakítása. A zárt fogsorú gyermekek fogkefét és fogkrémet használnak. A rágás érdekében rendszeresen adunk nyers gyümölcsöket és zöldségeket.

Játék

A játék, ismerkedés a környezettel, különböző funkciók gyakorlása, a felnőttek világának – a gyermek lelkének tükröződése. Elmélyülten játszani a kielégített komfortérzetű, érzelmileg

kiegyensúlyozott gyermekek tudnak. A kisgyermeknevelő dolga a békés, derűs hangulat biztosítása, hogy kedvük legyen a gyermekeknek játszani: ötleteivel, kezdeményezéssel segíti őket, mintát nyújt, kreativitásukat megerősíti, és a megfelelő játékeszközöket úgy helyezi el, hogy azok felkeltsék a gyermek érdeklődését. A társak jelenléte és játéka segíti a szociális kompetenciák fejlődését. Az intézmény mindkét csoportszobája jól felszerelt játékkészlettel rendelkezik. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A gyermek a saját igényeitől, bátorságától és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A gyermek játékanak kibontakozására leghelyesebb a demokratikus nevelési stílus, melynek lényege, hogy a felnőtt elfogadóan, pozitívan viszonyul a gyermekhez, érzelmi biztonságot nyújt számára, partnerként kezeli őt. Tekintettel van a gyermek egyéniségére, fejlettségére, pillanatnyi fizikai, érzelmi állapotára, igényeire. Igyekszik minden helyzethez önállóságot biztosítani. Fontos, hogy a gyermek minden helyzetben érezze a felnőtt támogató odafigyelését, tudja, hogy bármikor számíthat segítségre. A felnőtt szerepe a gyermek játéktevékenységében kettős:

a) A feltételek megteremtése

Nyugodt légkör, elegendő idő és hely, megfelelő játékkészlet biztosítása. Jó a játékkészlet, ha megfelel a gyerek életkorának, fejlettségének és érdeklődésének, többféle tevékenységre ad lehetőséget. Vannak alkotó konstruáló tevékenységhez, szerepjátékhoz nagymozgásos játékeszközök, aktivitásra, szabad választásra módot nyújtva rendszerezetten tárolva.

b) Részvétel a játékban

Pozitív jelenlét (támogató-megerősítő-odafigyelő), kezdeményezés, együttjátszás, megerősítés, segítségnyújtás a tevékenységhez, segítségnyújtás a konfliktusok megoldásához, ötletadás – új tevékenység lehetőségének felkínálása, ésszerű és életszerű viselkedési szabályok kialakítása. A gyermek számára a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Játékkészlet: a játékok kiválasztásánál, a játékkészlet összeállításánál az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

Egészségügyi szempontok:

- könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen
- balesetet ne okozzon, ne legyen törött, ne essen szét darabjaira, éles sarkai ne legyenek, ne lógjon hosszú zsinóron,

- ne legyen nehéz.

Pedagógiai szempontok:

- minden tevékenységformához legyen megfelelő játékszer (konstruáló, manipuláló, mozgásfejlesztő),
- játék színe, nagysága, formája keltse fel és tartsa ébren a gyerek érdeklődését,
- több fajta tevékenységhez lehessen felhasználni,
- legyen más nemzetek szokásait tükröző játék,
- a nemek közötti egyenlőség elvének betartása (lányoknak is legyen autó, fiúknak is baba).

Tipegőkorúak játékaik: a nagyméretű játékokon kívül minden gyermeknek jusson azonos típusú (baba, mackó, autó, labda), a gyűjtögetésre alkalmas játékféleségből a csoportlétszám 3-4-szerese szükséges.

- konstruáló: dupló legó, Gabi építő, montessori korong, babi logi, pohár-hordó sor, **formakirakók, fűzhető fa gyöngy**
- húzogatható, tologatható eszközök: vonatok, autók
- üreges: kosarak, tálak, talicska, vödör
- utánzó játékok: csészék, tányérok, kanalak, babák, macik, takarók, szatyrok, szerszámok, közlekedési eszközök
- homokozó: vödrök, lapátok, homokozóformák, sziták
- alkotójáték: zsírkréta, ceruza, gyurma
- könyvek: keménylapú, leporelló

Nagy csoportos gyerek játékaik:

- építő játék: változatos építő játékok, kisebb méretű pl.: legó
- szerepjáték kellékei: használati eszközök, felnőtt tárgyaink kisméretű másai: lábasok, tányérok, poharak, sziták, szűrők, szerszámok, seprűk; egyes foglalkozások jellegzetes eszközei: orvosi táska, fodráskellékek, babaruhák, takarók, babakocsi, gyümölcsök, zöldségek, flakonok, dobozok
- nagymozgásos játékok: autók, dömperek, motorok, tricikli, mászóka, csúszda, libikóka, labdák

- alkotó játék: zsírkréta, ceruza, festék, kréta, iskolatábla, gyurma, olló, papírok, természetes anyagok, mágneses tábla.
- logikai játékok: képkirakó, képes lottó, kártyák
- bábok: kesztyű- és ujjbábok
- hangszerek: dob, xilophon, cintányér
- könyvek: puha képeskönyvek

A szobában szabadon játszó gyermekek számára a legjobb megoldás, ha a játékokat számára könnyen elérhető helyen, nyitott polcon tároljuk, így az önálló választás lehetőségét biztosítjuk számára.

Mozgás

A kisgyermekkor a szinte kielégíthetetlen mozgásigény jellemzi, ezért a szobában és a szabadban nagy teret, sokféle mozgáslehetőséget kell számukra biztosítani, amik biztonságosak, alkalmat adnak önállósági törekvéseik kiélésére, felkeltik az érdeklődésüket. Kiemelt célunknak tekintjük, hogy a bölcsődénken belül olyan körülményeket teremtsünk, amelyek fokozzák a gyermekek mozgáskedvét, valamint változatos mozgástevékenységre adnak lehetőséget. A mozgásfejlesztésen keresztül segítjük a kisgyermek értelmi, érzelmi fejlődését, és szocializációját is.

A bölcsődei kisgyermeknevelők biztonságot nyújtó állandó felügyelete mellett a gyermekek rendszeresen mozognak. Egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolják a nagymozgásokat, mozgás-sorozatokat. A biztonságot folyamatosan ellenőrizni kell a balesetek megelőzése céljából. A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron több lehetőség adott, mint a csoportszobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat fejlesztik.

Mondóka, ének

A bölcsődei zenei nevelés célja, hogy felkeltse a gyermek érdeklődését, érzékennyé tegye őket a környezet hangjai iránt, és az együtt éneklés örömeivel gazdagítsa érzelmeiket. A kisgyermeknevelő a mozgással kísért mondókákkal, énekekkel összerendezett mozgásra készíti a gyermeket, fejleszti ritmusérzékét, derűs, nyugodt hangulatot teremt. Elősegíti a gyermek érzelmi fejlődését, gátlások oldását, beszédmegértést, beszédfejlődést. Spontán dúdolgatása minta a gyermek számára, melynek hatása, hogy az éneklés, derűs hangulat, természetes lesz számára. A cél, melyet kitűztünk magunk elé, hogy énekes játékkal, az együtt éneklés örömeivel a gyermekek érzelmeinek gazdagításával felkeltsük a gyermek érdeklődését

a zene és az éneklés iránt. A hang, a ritmus, a dallam érzelmeket vált ki a gyermekből, nyugtatóan hat rá. A Kodályi-módszer egyik lényege, hogy tapasztalati úton, hallgatással, énekléssel, mozgással ismerkednek a gyermekek, majd ezeket többször megismételve sajátítják el. Ezekhez társítjuk a különböző elemeket is, mint a sétát, a járást, a futást és a tapsolást a mondókák és éneklések közben.

Feladatunk, hogy megismertessük a gyermeket a játékos népi mondókákkal, dalokkal, énekekkel. Kellemes légkört és hangulatot teremtünk a gyermek számára, melyben jól érzi magát, feloldódik, szívesen hallgatja az éneklést, mondókázást, igyekszik utánozni, elkezd dúdolgatni, énekelni.

Az éneklés, a mondókázás fejleszti a képzeletét, emlékezetét, bővíti szókincsét, segít a szavak megértésében, javítja a kiejtést. Az éneklésnek nincs megszabva az ideje – kivéve gondozási műveletek és étkezés közben – a nap egyes szakaszaiban többször is megjelenik.

Az énekes, ritmusos, mozgással kísért játék észrevétlenül, természetes módon segíti a gyermek ritmusérzékét, testi fejlődését, utánzókéességét, mozgáskoordinációját. A zene segíti a hagyományok megélését, fejleszti a fantáziát, emlékezetet. Az ismétlődések, játékos mozdulatok, különféle, gyermekek által is használható hangszerek megerősítik a zenei élményt, zenei emlékezetet. Zenei nevelésünk alapja lesz a kisgyermek további zenei fejlődésének.

Vers, mese

Mesét, verset hallani a gyermek számára nap mint nap nélkülözhetetlen a belső képkesztés szempontjából. A mese figurái megjeleníthetik a gyermekek sokféle belső érzését, sokféle érzélem megmutatására alkalmasak, és hozzásegítik a gyermekeket ahhoz, hogy ezeket az érzelmeket újra és újra átélhessék, megtapasztalják. Mese által annyit vehet magához a felkínált tudásból, amennyire neki éppen azon az érettségi és fejlettségi szinten szüksége van. A mese segíti a szocializációt, mélyíti az önismeretet, csökkenti a stresszt, személyiségfejlesztő hatású, növeli a kreativitást, fejleszti a gondolkodást, képzeletet, emlékezetet, esztétikai és érzelmi hatása van.

Alkotó tevékenységek

Az alkotás segíti feldolgozni a gyermeknek érzelmeit, öröm forrása, és személyiségfejlesztő hatással bír. Nagyon fontos, hogy önkéntességi alapon működik, semmi esetre sem egy kötelező program a gyermekek számára, hanem felkínált lehetőség. A kisgyermeknevelő megismerteti a gyermekeket a tevékenységformákkal, eszközökkel, és elismeri az elkészült

alkotást. Fontos átgondolni és gondosan előkészíteni a fizikai teret, eszközöket, időt, légkört, hogy az alkotás zavartalanul történjen, semmi esetre se hagyjon a gyermekben negatív érzelmeket. A bölcsődében látható helyen találhatóak a rajzeszközök, gyurmák, festékek, papírok, ragasztók, nyomdák, ősszel a termények, levelek stb.

Egyéb tevékenységek

Különböző élethelyzetek során van lehetőség a környezet aktív megismerésére, a gondoskodás, együtt tevékenykedés, közösségi lét megélésére. Alapfeltétel, hogy a gyermek bármikor beléphet, ill. kiléphet a folyamatból, ami által megtapasztalhatja az „én csinálom” élményét, és tapasztalatokat szerezhet. Ilyenek pl. a karácsonyi mézeskalács-készítés, fű és levél gyűjtése, viráglocsolás, homok összesöprése a homokozó körül stb.

Ünnepek

Az ünnepek rendkívül fontosak minden ember életében, a kisgyermek életében különös jelentőségük van. Az ünnepek szorosabbá fűzik a családok, rokonok összetartozását.

A családon belül erősítik a szeretet érzését, az együttlét örömét. Ünnepeink szervezésekor figyelembe vesszük, hogy ezek elsősorban családi ünnepek. Az a célunk, hogy az igazi ünneplés, az igazi nagy öröm az otthonukban, családi körben érje a gyermekeket. Felkészítjük őket az ünneplésre. Ünnap előtti időszakban a kisgyermeknevelők gyakrabban szerepeltetik az ünnepek hangulatát idéző játékokat, játékhelyzeteket, verseket, mondókákat, meséket, énekeket. Feldíszítik a csoportszobákat az ünnepre utaló, saját kezűleg, illetve a gyermekekkel együtt készített dekorációkkal.

Ünnepeink:

- Születésnap: csoporton belül, egyéni megünneplés az ünnepelt gyermek születésnapja körüli napon. Az életkornak megfelelő számú gyertya gyűjtása jelképes tortán történik.
- Anyák napjára a gyermekek kedves kis ajándékot készítenek nevelőik segítségével az édesanyáknak.
- Mikulás: Megérkezik a beöltözött Mikulás. A gyermekek csomagot kapnak, amit hazavisznek.
- Karácsony csoporton belüli megünneplése.
- Farsang: Jelmezbe öltözés a gyermek és a szülők kívánságától függően.
- Húsvét: Minden gyermek húsvéti csokinyuszt kap. A játszókertben a kisgyermeknevelők a fűben apró tojásokat rejtnek el, amit összegyűjteni nagy élményt jelent a gyermekek számára.

- Családi délután/ kerti parti az óvodával együtt.

23.) A fejlődés leggyakoribb jellemzői a bölcsődés kor végére

Az egyes gyermekek között teljesen egészséges fejlődésmenet esetén sem látunk azonosságot, a pszichoszomatikus fejlődésben és a fejlettségi szintben jelentős egyéni különbségeket mutatnak. A gyermekek belső érése, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés-gondozási folyamat eredményeként, a gyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, azaz

- önállóan, nagyon kevés segítséggel végez el feladatokat (pl.: öltözködik, étkezik, tisztálkodik)
- környezetében jól tájékozódik, a napirendben kiismeri magát
- társas kapcsolatai kialakultak, a szerepjáték kezdeti formája felfedezhető a játékában
- biztosan mozog, változatos és sokféle mozgásformát alkalmaz (fut, egyensúlyoz, ugrál, szökdel)
- verbálisan kommunikál, szókincse gazdag
- a gyermekek többsége szoba- és ágytisztá
- szomatikus fejlettsége korának megfelelő

24.) Belső működési rend, intézményünk működésének értékelése

Vezetői ellenőrzés

Munkánk átláthatósága, tervszerűsége és hatékonysága érdekében szükséges az ellenőrzési és értékelési – ezen belül teljesítményértékelési – rendszer részletes kidolgozása, szakmai követelmények meghatározása. Éves munkatervünk tartalmazza az adekvát tervezetet.

Belső ellenőrzésre jogosultak

Az intézményvezető a teljes intézményi működésért és munkáért felelős, ezért az intézményi szintű ellenőrzés is elsősorban az ő kompetenciája.

A szakmai vezető feladata a bölcsődei nevelőmunka értékelése a teljes bölcsődére vonatkoztatva, ami nevelési értekezletek keretében történik. A nevelői értekezlet az értékelésen kívül lehetőséget, ösztönzést kell, hogy adjon a megújulásra, továbbképzésekre, a program magasabb szintű végrehajtására.

Az óvodába távozó gyermekek szülei részére évente egy kérdőívet állítunk össze, melyből tájékozódhatunk, hogy mennyire elégedettek a szülők a bölcsődei ellátással. A kérdőíveket nevelői értekezlet alkalmával kiértékeljük. A következtetéseket levonjuk, és a szükséges változtatásokat a szakmai kompetenciánknak megfelelően megteesszük.

Képzés, továbbképzés, az egyéni szakmai fejlődés biztosítása

Képzés, továbbképzés

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés.

A kötelező továbbképzések tervezése a jogszabály alapján előre meghatározott ütemterv alapján történik. Mivel csecsemő és kisgyermekkorban a fejlődés üteme a leggyorsabb, így kiemelkedő jelentőségű a tudatosan felkészült, a társadalmi-gazdasági változások elvárásainak megfelelő, a szociális érzékenységgű családok támogatásában segítő bölcsődei szakember.

A szakdolgozók kötelező szakmai továbbképzéseken vesznek részt, emellett házi továbbképzések keretében is foglalkozunk a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával. Lehetőséget adunk továbbtanulásra, szakmai fejlődésre.

Önképzés

A munkájára igényes szakember a továbbképzéseken való részvételen felül is rendszeresen képezi magát. Ehhez a bölcsőde biztosítja a szakmai folyóiratok beszerzését, jogszabályokat értelmező kiadványokat, internet használatának lehetőségét.

Dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezethet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történjék. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyyszerűség, a validitás, a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség, a folyamatosság. A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni.

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi és adatvédelmi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe kell venni.

Kisgyermeknevelők által vezetett nyilvántartások, illetve kezelt dokumentumok

- csoportnapló naponta
- a gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás (C. 3354-1 r.sz.)
- bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap, fejlődési lappal együtt (C.3354-6/a.r.sz.ny,r.)
családlátogatásról feljegyzés
- percentil tábla (fiú 3341-46/c, lány 3341-45/c)
- üzenő füzet

ZÁRADÉK

A Szakmai Programot készítette: Hamburger-Szabó Bernadett szakmai vezető

Bízunk abban, hogy a Szakmai Program a gyermekek életkori sajátosságait tiszteletben tartva és szakmai értékeket követve szolgálja és segíti az itt élő családokat.

A Szakmai Program hatálya: 2022-2027 év, és aktualizálása folyamatos.

A Szakmai Program módosítására a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet alapján az egyéb vonatkozó jogszabályok változása esetén kerül sor.

Szakmai Program mellékletei:

- Házi rend-tervezet – *1. melléklet*
- Ellátásra vonatkozó megállapodás minta

.....

szakmai vezető

A Szakmai Program a fenntartói legitimációt követően lép életbe. A fenntartó a programot a/2022. (VIII. 30.) sz. határozatával fogadta el.